

Dutkosa vuodustusat

**Dáiddaindustriijasu
orggi
vuodđodutkkus**

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Dáiddaindustriijasorggi vuodđodutkkus

Gelbbolašvuotta man dutkosa čadaheapmi addá

Dáiddaindustriijasorggi vuodđodutkosa čadahan máhtta válmmaštit iežas suorggi buktagiid, sajiid ja bálvalusaid. Suorgái leat mihtilmasat estehtalaš, visuálalaš ja kultuvrralaš máhttu, giehtadáiddut ja fitnodatdoallivuotta. Dáiddaindustriijasorggi vuodđodutkosa čadahan máhtta plánet iežas barggu ja háhkat mánggabealagit dieđu iežas suorggi birra. Son hálddaša iežas suorggi mihtilmeamos ávdnasiid, bargoreaiduid ja válmmaštanvugiid. Dáiddaindustriijasorggi vuodđodutkosa čadahan čuovvu barggustis iežas suorggi kvalitehtaid.

Dáiddaindustriijasorggi vuodđodutkosa čadahan dovda suorggi láhkamearrádusaid, suorggi geavadagaid, suvdilis ovdáneami ja ávdnasiid giehtadallama ja nu bastá válmmaštit buktagiid, sajiid dahje bálvalusaid áššehassii. Teknikkalaš ámmátmáhtu lassin dárbbášuvvo nákca oahppat oppa áigge odđa áššiid, hábmet ollisvuodaid, atnit ávkin digitalisašuvvna fállan vejolašvuodaid suorggis ja bargat ovtta earáiguin.

Dáiddaindustriijasorggi vuodđodutkosa čadahan sáhtta doaibmat fitnodatdoallin dahje suorggi mielde buktagiid hábmen-, plánen- ja válmmaštanbargguin, sajiid hábmen-, plánen- ja huksenbargguin, bálvalusaid hábmen-, plánen- ja ollašuttinbargguin, bagadallandoaimmas, industriijalaš produkšuvnnas, áššehasbálvalusas ja vuovdinbarggus sihke divvun-, huksen- ja fuolahanbargguin.

Barggut main dutkosa čadahan sáhtta doaibmat

Dáiddaindustriijasorggi vuodđodutkosa čadahan sáhtta doaibmat fitnodatdoallin dahje suorggi mielde buktagiid hábmen-, plánen- ja válmmaštanbargguin, sajiid hábmen-, plánen- ja huksenbargguin, bálvalusaid hábmen-, plánen- ja ollašuttinbargguin, bagadallandoaimmas, industriijalaš produkšuvnnas, áššehasbálvalusas ja vuovdinbarggus sihke divvun-, huksen- ja fuolahanbargguin.

Dutkosa čadaheaddji vällje dán dutkosa čadahettiin ovttá máhttosuorggi čuovvovaš surggiin::

- duodji

Vuodustusa namma	Dáiddaindustriijasorggi vuodđodutkkus
Mearrádusa diáranummir	OPH-4159-2022
Mearrádusat mat buhtten láhkai	OPH-5159-2021
Skuvlemat	Dáiddaindustriijasorggi vuodđodutkkus (321141)
Máhttosuorggit	Duodji máhttosuorgi (1712)
Fápmuiboahhtin	01.08.2023

Sisdoallu

1. Dutkosa čoagganeapmi	
2. Dutkosa oasis	
2.1. Buvttan ráhkadeapmi ja máhtus gaskkusteapmi, 10 mč (107045).....	
2.2. Árvometállasuorggi duoji dahje hervenbarggu válmmašteapmi, 45 mč (107031)	
2.3. Áššehasbálvalusa ja vuovdinbarggu ollašuhttin, 15 mč (107032).....	
2.4. Áššehasbarggu hábmen, plánen ja ollašuhttin, 15 mč (107033).....	
2.5. Spesialiseren dáiddaindustriijasuoorggis, 15 mč (107029)	
2.6. Fuolahus dáiddaindustriijasuoorggis, 15 mč (107030).....	
2.7. Divvun dáiddaindustriijasuoorggis, 15 mč (107034)	
2.8. Kulturvuđot buvttan ráhkadeapmi, 15 mč (107035).....	
2.9. Mállečoakkáldaga hábmen, plánen ja ollašuhttin, 15 mč (107036)	
2.10. Vuovdindáhpáhusa ollašuhttin, 15 mč (107037)	
2.11. Bálvalusa hábmen, plánen ja ollašuhttin, 15 mč (107038).....	
2.12. Neahttagávpebirrasis doaibman, 15 mč (107104).....	
2.16. Buvttadanproseassa plánen ja ja ollašuhttin dáiddaindustriijasuoorggis, 15 mč (107041).....	
2.17. Earenoamáš čeahppin doaibman, 15 mč (106730).....	
2.18. Dálkkádatvásttolaš doaibman, 15 mč (106735).....	
2.19. Riikkaidgaskasaš bargobirrasis doaibman, 15 mč (106734).....	
2.20. Bargosadjebagadallin ráhkaneapmi, 5 mč (106731).....	
2.21. Fitnodagas doaibman, 15 mč (106733).....	
2.22. Fitnodatdoaimma plánen, 15 mč (106732)	
2.23. Duodjedáiddu bagadallan, 45 mč (107090).....	
2.24. Metállarávdesuoorggi duoji duddjon, 45 mč (107091).....	
2.25. Muorračeahppisuorggi duoji duddjon, 45 mč (107092).....	
2.26. Buktaga, saji dahje bálvalusa hábmen, plánen ja válmmašteapmi, 45 mč (107096).....	

2.36. Duoji duddjon, 45 mč (107103).....	
2.37. Gulahallan- ja vuorrováikkuhusmáhttu, 11 mč (106727).....	
2.38. Matemáhtalaš-luonddudiedalaš máhttu, 6 mč (106728).....	
2.39. Servodat- ja bargoeallinmáhttu, 9 mč (106729).....	
3. Duoji máhttosuorgi.....	
4. Máhtu árvoštallan.....	
5. Čuovus 1. Árvovuodđu.....	
6. Čuovus 2. Lobit ja gelbbolašvuodát.....	

1. Dutkosa čoagganeapmi

Dáiddaindustriijasuoergi vuodđodutkosa viidodat lea 180 máhttinčuoggá. Dutkkus čoaggana dutkosa ámmátlaš osiin (145 máhttinčuoggá) ja dutkosa oktasaš osiin (35 máhttinčuoggá). Dutkosii gullá geatnegahtton dutkosa oassi Buvttan ráhkadeapmi ja máhtus gaskkusteapmi (10 máhttinčuoggá).

Dáiddaindustriijasuoergi vuodđodutkkus sisttisdoallá 11 máhttosuoergi: árvometállasuoergi máhttosuoergi, diibmo- ja mikromekanihkkasuoergi máhttosuoergi, metállarávdesuoergi máhttosuoergi, duoji bagadallandoaimma máhttosuoergi, muorračeahppisuoergi máhttosuoergi, divodansuoergi máhttosuoergi, duoji máhttosuoergi, čijahansuoergi máhttosuoergi, čuojanasduddjonsuoergi máhttosuoergi, buktaga válmmašteami máhttosuoergi ja skođastansuoergi máhttosuoergi.

Dutkkusnamma lea artesána, diibmočeahppi dahje mikromekanihkkár máhttosuoergeválljema mielde.

DUTKOSA ÁMMÁTLAŠ OASIT   145 MČ
Dutkosa geatnegahtton oasis   10 MČ
Buvttan ráhkadeapmi ja máhtus gaskkusteapmi, 10 mč
Duoji máhttosuorgi   135 MČ
Artesána   135 MČ
Dutkosa geatnegahtton oasis   45 MČ
Duoji duddjon, 45 mč
Dutkosa váljaoasis   90 MČ
Áššehasbálvalusa ja vuovdinbarggu ollašuhttin, 15 mč
Áššehasbarggu hábmen, plánen ja ollašuhttin, 15 mč
Spezialiseren dáiddaindustriijasuooggis, 15 mč
Fuolahus dáiddaindustriijasuooggis, 15 mč
Divvun dáiddaindustriijasuooggis, 15 mč
Kulturvuđot buvttan ráhkadeapmi, 15 mč
Mállečoakkáldaga hábmen, plánen ja ollašuhttin, 15 mč
Vuovdindáhpáhusa ollašuhttin, 15 mč
Bálvalusa hábmen, plánen ja ollašuhttin, 15 mč
Sisdoalu buvttadeapmi digitála birrasii, 15 mč
Saji stiliseren, 15 mč
Neahttagávpebirrasis doaibman, 15 mč
Buvttadanproseassa plánen ja ja ollašuhttin dáiddaindustriijasuooggis, 15 mč
Bargan industriijalaš produkšuvdnaproseassas, 15 mč
Ođđa buvttadanmetodaid heiveheapmi válmmašteapmái, 15 mč
Visuála vuovdinbargu, 15 mč
Earenoamáš čeahppin doaibman, 15 mč
Dálkkádatvásttolaš doaibman, 15 mč
Riikkaidgaskasaš bargobirrasis doaibman, 15 mč
Bargosadjebagadallin ráhkkaneapmi, 5 mč
Fitnodagas doaibman, 15 mč
Fitnodatdoaimma plánen, 15 mč
Árvometállasuorggi duoji dahje hervenbarggu válmmašteapmi, 45 mč
Duodjedáiddu bagadallan, 45 mč
Metállarávdesuooggi duoji duddjon, 45 mč
Divodeapmi, 45 mč
Čiŋahanprošeavtta ollašuhttin, 45 mč

Čuojanasa duddjon, 45 mč
Buktaga, saji dahje bálvalusa hábmen, plánen ja válmmašteapmi, 45 mč
Buktaga válmmašteapmi klássabossunbájis, 45 mč
Skoadasteapmi, 45 mč
<p>Dutkosa oassi tekstiila- ja lávvasuorggi vuodđodutkosis   15-45 mč</p> <p><i>Dutkosii sáhhtá laktit dutkosa oasi tekstiila- ja lávvasuorggi vuodđodutkosis. Heivehuvvon dutkosa viidodat lea dalle eanemustá 45 mč ja unnimustá 15 mč.</i></p>
<p>Báikkálaš ámmátmáhttogáibádusaide vuodđuduvvi dutkosa oassi   5-15 mč</p> <p><i>Dutkosa oassi dahje oasis sisttisdoallet bargoeallima báikkálaš dárbbu čuovvu máhtu, mii heive viidásut go ovtta bargobáikki dárbbuide. Skuvlema ordnejeaddji namuha dutkosa oasi bargoeallima doaibmaollisvuođa vuođul ja meroštallá dasa viidodaga máhttinčuokkisin. Skuvlema ordnejeaddji meroštallá ámmátmáhttogáibádusaid ja máhtu árvvoštallama vástideaddji láhkai go ámmátlaš dutkosa osiin.</i></p>
<p>Dutkosa oassi dahje oasis nuppi ámmátlaš vuodđodutkosis, ámmátdutkosis dahje earenoamášámmátdutkosis   5-15 mč</p> <p><i>Dutkosii sáhhtá váljet dutkosa vuodustusain meroštallon ámmátlaš dutkosa oasi dahje osiid nuppi ámmátlaš vuodđodutkosa, ámmátdutkosa dahje earenoamášámmátdutkosa vuodustusain.</i></p>
<p>Allaskuvlaoahput   5-15 mč</p> <p><i>Dutkosa oassi sisttisdoallá allaskuvlaoahpuid, mat dorjot ámmátlaš máhtu.</i></p>
<p>Dutkosa oktasaš osiid oassesurggiid, logahatoahpuid dahje eará joatkkaohppoválmmašvuođaid doarju oahput   1-25 mč</p>
DUTKOSA OKTASAŠ OAHPUT   35 MČ
Gulahallan- ja vuorrováikkuhusmáhttu, 11 mč
Matemáhtalaš-luonddudiedalaš máhttu, 6 mč
Servodat- ja bargoeallinmáhttu, 9 mč
<p>Dutkosa oktasaš osiid váljamáhttomihhtomearit   9 mč</p> <p><i>Dutkosa oktasaš osiid váljamáhttomihhtomearit leat dutkosa vuodustusain mearriduvvon dahje skuvlema ordnejeaddji mearridan eará váljamáhttomihhtomearit, mat dorjot guoskevaš dutkosa oasi ja dan oassesurggiid dutkosa vuodustusain mearriduvvon mihttomeriid. Váljamáhttomihhtomeriide sáhhtá laktit maiddá studeantta ovdal háhkan máhtu, mii doarju guoskevaš dutkosa oasi ja dan oassesurggiid dutkosa vuodustusain mearriduvvon máhttomihhtomeriid.</i></p>

2. Dutkosa oasis

2.1. Buvttan ráhkadeapmi ja máhtus gaskkusteapmi, 10 MČ (107045)

Ámmátmáhttogáibádusat

Máhtu buvttan ráhkadeapmi

Studeanta

- dovdá máhtu buvttan ráhkadeami mearkašumi ámmátlaš identitehta huksemis
- dovdá iežas ja fitnodaga máhtu nannodagaid
- čohkke ja lađastallá dieđu máhtu birra
- kárte suorggi guovddáš doaibmiid ja ovttasbargoguimmiid
- dovdá iešguđetlágan čuožáhatjoavkkuid
- čielggada doaibmabirrasa mihtilmasvuodaid ja atná ávkin dieđu plánemis
- hutká ideaid visuála hápmái dahje atná ávkin fitnodaga visuála rávaaddima
- čuovvu diehtodorvvu, immateriálavuoigatvuodaid, diehtosuoji ja jávohisvuodageatnegasvuoda rávvagiid

Gulahallama ollašuttin

Studeanta

- dokumentere bargama digitálalaččat
- atná ávkin dokumenterema máhtu birra ja čohkke välljejuvvon čuožáhatjovkui heivvolaš digitála sisdoalu
- buvttada oanehis buvttá- dahje bálvalangovvástusteaavstta ruovttueatnama gillii (suomagiella, ruođagiella dahje sámegiella) ja ovttá vierisgillii
- geavaha suorggi ámmátsátneráju
- gárve sisdoalu nu ahte dat geasuha čuožáhatjoavkku ja váldá vuhtii estetiikka ja visuálavuoda
- vällje máhtus ja bálvalusain gaskkusteapmái heivvolaš gulahallankanála

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibma ovttasbargonávccalaččat • dárbbasa muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbasa barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibma ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbasa dušše hárve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbasa barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibma ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbasa barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibma ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbalaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibma ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkusdiliinge • heiveha barggus dárbbalaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasiid laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis iežas ámmátsuorggi geavadaga bargguin nu, ahte ráhkada buvttan iežas máhtu ja gaskkusta bálvalusa dahje buktaga. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin. Dát dutkosa oasis sáhtta čađahuvvot iehčanas ollisvuohtan dahje man nu dutkosa oasis oktavuodas nu, ahte árvvoštallan luvvejuvvo iežas ollisvuohtan.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbbolašvuodaid, mat leat vealtameahttumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.2. Árvometállasuorggi duoji dahje hervenbarggu válmmašteapmi, 45 mč (107031)

Ámmát máhttogáibádusat

Árvometállasuorggi duoji dahje hervenbarggu hábmen ja plánen

Studeanta

- háhká dieđu suorggi kultuvrras, historjjás, hábmemis, stiillain ja áiggi ihtagiin ja atná dáid ávkin hábmemis ja plánemis
- čuovvu suorggi ovdáneami ja váldá vuhtii suvdilis ovdáneami mearkkašumi doaimmas
- čuovvu suorggi láhkamearrádusaid ja steampalastingeavadagaid
- váldá vuostá dinggojumi ja kárte áššehasa dárbbuid
- hutká ideaid ja pláne ollašuttinvejolašvuođaid
- ságastallá áššehasain árvometállasuorggi duoji ja hervenbarggu iešvuođain
- tevdne gieđain teknihkalaš tevnnegiid ja ovdanbuktingovaid dahje ráhkada tevnnegiid 3D-hápmegovvidemiin ja visualiseremiin
- ráhkada plána barggu ollašuttimis
- atná bargoplánaid ja tevnnegiid vuorrováikkuhusdiliin áššehasain
- dahká duoji válmmaštanprosessii laktáseaddji rehkenastimiid
- veardida ja vällje válmmašteapmái heivvolaš ávdnasiid ja dárbašiid ja váldá vuhtii duoji válmmaštanvejolašvuođaid mat leat ollašuttimis
- árvvoštallá välljemiid váikkuhusa duoji doaibmilvuhtii, suvdilivuhtii ja estehtalašvuhtii
- vällje estehtalaš ja ráhkaduslaš olggosbuktimii heivvolaš ávdnasiid ja teknihkaid
- ráhkada duoji álgogolloárvoštallama
- dokumentere plánema
- čuovvu diehtodorvvu, immateriálavuoigatvuođaid, diehtosuoji ja jávohisvuođageatnegasvuođa rávvagiid
- geavaha suorggi ámmátsátnerá

Árvometállasuorggi duoji dahje hervenbargguid válmmašteami

Studeanta

- čuovvu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid ja šiehtada vejolaš nuppástusain
- válmmašta árvometállasuorggi duoji dahje hervenbargguid mat kvalitehta ja mihttobidjama dáfus vástidit dahkkon plánaid ja árvometállasuorgái mihtilmas kvalitehttagáibádusaid
- giehtadallá divrras ávdnasiid ja fuolaha árvometálla rádjamis
- geavaha bargui heivvolaš bargovugiid, -reaidduid, mašiinnaid ja rusttegiid nu, ahte váldá vuhtii ávdnasiid, duoji ja bargama sierraiešvuođaid
- atná ávkin dárbbu mielde 3D-teknologiiija duoji válmmašteamis
- geavaha sierralágan gollečeahpi, silbačeahpi dahje hervejeaddji válmmaštanteknikhaid, mat leat ovdamearkka dihte jugaheapmi, duorran, likten, geallan, geađkestealkadeapmi, metálla ávdnen, teakstagirjuheapmi, monográmmaherven dahje suorpmarsherven
- fuolaha bargoreaidduin, mašiinnain ja rusttegiin mat leat anus
- gárve barggu nu, ahte dat čuovvu árvometállasuorggi kvalitehttagáibádusaid ja áššehasa sávaldagaid
- mearrida hatti iežas válmmaštan duodjái nu ahte veardida haddemearrideami haddeárvui, man lea ráhkadan
- luobaha barggu áššehassii ja čilge duoji geavahan- ja fuolahanrávvagiid
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin

Bargodorrvolašvuohta ja bargoburesveadjin

Studeanta

- doaibmá oassin bargoservoša nu, ahte atná árvvus iežas ja earáid barggu
- čuovvu bargodorrvolašvuođarávvagiid ja -mearrádusaid
- fuolaha bargobirrasa dorrvolašvuođas ja loaktimis
- atná dárbbášlaš persovdnasuojiid barggadettiin
- fuolaha iežas bargoburesveadjimis ja bargoergonomiijas

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbasa muhtun diliin lasserrávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbasa barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbasa dušše hárvve diliin lasserrávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbasa barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbasa barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkuhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbaslaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkuhusdiliinge • heiveha barggus dárbbaslaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbukta bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu geavadaga bargguin nu, ahte hábme, pláne ja válmmašta áššehassii árvometállas duoji dahje hervenbargguid dahje guktuid. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájeheapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.3. Áššehasbálvalusa ja vuovdinbarggu ollašuhhtin, 15 mč (107032)

Ámmátmáhttogáibádusat

Áššehasbálvalandilálašvuodain doaibman

Studeanta

- doaibmá oassin bargoservoša nu, ahte atná árvvus iežas ja earáid barggu
- oahpásmuvvá iežas bargosaji fitnodatideai dahje doaibmajurdagii
- fuomáša áššehasa áššehasbálvalandilálašvuoda álggus
- ságastallá áššehasain ja čielggada áššehasa dárbbuid ja sávaldagaid
- atná ávkin ámmátsuorggi máhtu ja bivdá dárbbu mielde veahki
- ovdanbidjá áššehassii buktagiid dahje bálvalusaid ja bagada daid geavaheamis
- dahká lassevuodima dahje neavvu lassebálvalusaid
- bálvala vierisgíelat áššehasa dábáleamos áššehasbálvalandiliin
- čuovvu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- čuovvu jávohisvuodageatnegasvuoda
- čuovvu bargodorvvolašvuodarávvgiid ja -mearrádusaid

Buktagiid ovdanbidjan

Studeanta

- váldá vuostá buktagiid, burgá guorpmi ja vuorku sierralágan buvttajoavkkuid
- stelle buktagiid vuovdimii
- hukse ovdanbidjamiid nu, ahte váldá vuhtii vuovdaleami ovddideami ja estetiikka
- dovdá buktagiid maid ovddasta
- čorgestallá ja ordnestallá áššehas- ja bargosajiid áššehasbálvalusain ovttas
- fuolaha áššehasdorvvolašvuodas

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbša dušše hárve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbšaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuozáhagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkusdiliinge • heiveha barggus dárbbšaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte doaibmá iežas suorggi vuovdindáhpáhusa dahje gávppi áššehasbálvalusa ja vuovdaleami bargguin. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájeheapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.4. Áššehasbarggu hábmen, plánen ja ollašuhttin, 15 mč (107033)

Ámmátmáhttogáibádusat

Áššehasbarggu hábmen ja plánen

Studeanta

- oassálastá áššehasa háhkamii
- čielggada áššehasa dárbbuid ja sávaldagaid
- buvttada estehtalaš ja mánggabealat ideaid
- ovdanbuktá ideaid áššehassii govaiguin
- ráhkada dárbašlaš teknihkalaš tevnnegiid
- ráđđádallá áššehasain barggu ollašuhttimis ja goluin
- ráhkada bargoplána
- ráhkada álgogolloárvoštallama bargo- ja ávnnasjođus

Áššehasbarggu válmmašteapmi

Studeanta

- válmmašta áššehassii barggu nugo lea soahpan
- ovttasbargá áššehasain ollašuhttima sierra muttuin
- čuovvu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- gárve ja luobaha barggu áššehassii
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin
- čuovvu bargodorvvolašvuodarávvaggiid ja -mearrádusaid

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkhuslaččat • dárbbáša dušše hárvve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkhusii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovda nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitthahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkhusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbukta bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis nu, ahte pláne ja válmmašta áššehasbarggu. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.5 Spesialiseren dáiddaindustriijasuooggis , 15 mč (107029)

Ámmátmáhttogáibádusat

Spesiálabargui oahpásmuvvan

Studeanta

- čuovvu suooggi ovdáneami ja váldá vuhtii suvdilis ovdáneami mearkkašumi doaimmas
- dovdá ámmátsuooggi vuodđo- ja spesiálabargguid erohusaid ja iešvuodaid
- háhká dieđu ámmátsuooggi spesiálabargguin
- čiekŋuda iežas máhtu ovttá spesiálabargui
- čielggada spesiálabarggu kvaliteahttagáibádusaid
- hutká ideaid ja pláne ollašuhttinmolssaeavttuid
- ovttasbargá dárbbu mielde suooggi ámmátolbmuiquin
- ráhkada plána barggu ollašuhttimis
- geavaha suooggi ámmátsátneráju

Spesiálamáhtu gáibideaddji barggus bargan ja barggu kvalitehta sihkkarastin

Studeanta

- čuovvu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada nuppástusain
- bargá spesiálamáhtu gáibideaddji barggus
- várre barggus dárbbášlaš spesiálabargui heivvolaš ávdnasiid, bargoreaidduid ja rusttegiid
- hálddaša spesiálateknihka dahje -vuogi ja válmmašteami sierra bargomuttuid
- árvvoštallá iežas barggu kvalitehta
- ráhkada dárbbášlaš dokumeanttaid
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin
- unnida bázahusaid šaddama sihke sirre ja ođđasit ávkkástallá bázahusaid nu, ahte ovddida gierdogeavaekonomiija
- čuovvu bargodorvvolašvuodárávvagiid ja -mearrádusaid

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkhuslaččat • dárbbša dušše hárvve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkhusii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbšašlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitthahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkhusdiliinge • heiveha barggus dárbbšašlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbukta bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte oahpásmuvvá ámmátsuorggi man nu spesiálamáhtui ja nu, ahte bargá suorggi spesiálamáhtu gáibideaddji barggus. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájeheapmi dievasmahttu oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbbolašvuodaid, mat leat vealtameahttumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.6 Fuolahus dáiddaindustriijasuoiggis, 15 mč (107030)

Ámmátmáhttogáibádusat

Buktaga dahje -saji vuostáiváldin fuolahussii

Studeanta

- kárte áššehasain fuolaheami dárbbuid
- oahpásmuvvá buktaga dahje saji geavahan- ja fuolahanrávvagiidda
- dárkkista buktaga dahje saji ortnega ja dokumentere dan
- meroštallá ja šiehtada áššehasain doaibmabijuin mat galget dahkkot
- ráhkada fuolahanplána ja golloárvoštallama

Buktaga fuolahus

Studeanta

- čuovvu šihiton áigetávvaliid ja bargoaiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- bargá fuolahanplána mielde
- váldá vuhtii barggus buktaga dahje saji fuolahandárbei váikkuheaddji dahkkiid
- rehkenastá ollašuvvan goluid
- luobaha barggu áššehassii ja čilge dárbbášlaš joatkkadoaibmabijuid
- unnida bázahusa šaddama sihke sirre ja ođđasit ávkkástallá bázahusaid nu, ahte ovddida gierdogeavaekonomiija
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin
- čuovvu bargodorvvolašvuodarávvagiid ja -mearrádusaid

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lassarávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanaláččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbáša dušše hárve diliin lassarávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanaláččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanaláččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvaláččat vuorrováikkusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuoáhagaid
Giitthahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanaláččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvaláččat hástaleaddji vuorrováikkusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte fuolaha buktaga dahje saji áššehassii. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.7 Divvun dáiddaindustriijasuoŋgjis, 15 mč (107034)

Ámmátmáhttogáibádusat

Divvundárbbu kárten

Studeanta

- váldá vuostá áššehasas saji dahje buktaga divvumii
- dovdá ávdnasa dahje ráhkadusa vuođul saji dahje buktaga stiilaháltti ja áigodaga
- háhká dieđu divvunbarggu duogážiin ja atná dan ávkin divvuma plánemis
- bargá ovttas dárbbu mielde suoŋgi spesiálaáššedovdiiguin
- ráhkada árvvoštallama das makkár ortnegis sadji dahje buvttá lea, ja ságastallá áššehasain divvunplánas
- buvttada dárbbaslaš dokumeanttaid
- ráhkada divvunplána ja golloárvvoštallama

Saji dahje buktaga divvun

Studeanta

- čuoovu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- bargá nu, ahte váldá vuhtii saji dahje buktaga estehtalaš iešvuođaid, mihttodárkivuođa ja kvaliteahttakritearaid
- vállje saji dahje buktaga várreosiid ja ávdnasiid stiilla ja áigodaga mielde
- vállje bargui heivvolaš bargovugiid, mašiinnaid ja rusttegiid
- ollašuhttá barggu divvunplána mielde
- rehkenastá ollašuvvan goluid
- gárve saji dahje buktaga luobahanortnegii
- bagada ja rávve áššehasa saji dahje buktaga fuolaheamis
- unnida bázahusa šaddama sihke sirre ja ođđasit ávkkástallá bázahusaid nu, ahte ovddida gierdogeavaekonomiija
- čuoovu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada nuppástusain
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suoŋái heivvolaš vugiin
- čuoovu bargodorvvolašvuođarávvgiid ja -mearrádusaid

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lassarávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanaláččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbáša dušše hárvve diliin lassarávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanaláččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanaláččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvaláččat vuorrováikkusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuozáhagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanaláččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvaláččat hástaleaddji vuorrováikkusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin áššehasa saji dahje buktaga divvumiin. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.8 Kulturvuđot buvttan ráhkadeapmi, 15 mč (107035)

Ámmátmáhttogáibádusat

Kulturárbevieru heiveheapmi plánemis

Studeanta

- háhká dieđu kulturárbevierus
- doaibmá kultuvrralaččat suvdilis ovdáneami mielde
- hutká ideaid ja hábme vuovdingelbbolaš buktaga, saji dahje bálvalusa nu, ahte gudnejahtá kulturárbevieru
- meroštallá buktagii, sadjái dahje bálvalussii čuožahaččavkku
- pláne čađahahtti buvttadanproseassa
- ráhkada álgogolloárvoštallama
- čuovvu diehtodorvvu, immateriálavuoigatvuodaid, diehtosuoji ja jávohisvuodageatnegasvuoda rávvagiid
- geavaha ámmátsátneráju

Kulturárbevirrui vuodđuduvvi buktaga, saji dahje bálvalusa ollašuhttin

Studeanta

- čuovvu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada nuppástusain
- vállje bargui heivvolaš ávdnasiid ja teknikaid
- válmmašta buktaga, saji dahje bálvalusa
- gárve buktaga, saji dahje bálvalusa
- rehkenastá ollašuvvan goluid ja mearrida hatti buktagii, sadjái dahje bálvalussii
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin
- ráhkada ovdanbuktinmateriála márkanfievrrideami doarjjan
- ovdanbuktá buktaga, saji dahje bálvalusa čuožahaččavkku čielgasit ja miellagiddevaš vugiin
- unnida bázahusa šaddama sihke sirre ja ođđasit ávkkástallá bázahusaid nu, ahte ovddida gierdogaekonomiija
- čuovvu bargodorvvolašvuodarávvagiid ja -mearrádusaid

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lassarávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtá iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbáša dušše hárve diliin lassarávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtá iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtá bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuozáhagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtá bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte pláne, ollašuhtá ja márkanfievrriid kulturvuodot buktaga, saji dahje bálvalusa. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.9 Mállečoakkáldaga hábmen, plánen ja ollašuhttin, 15 mč (107036)

Ámmátmáhttogáibádusat

Mállečoakkáldaga hábmen ja plánen

Studeanta

- háhká dieđu suorggi kultuvrras, historjjás, hábmemis, stiillain ja áiggi ihtagiin ja atná daid ávkin hábmemis ja plánemis
- čuovvu suorggi ovdáneami ja váldá vuhtii suvdilis ovdáneami mearkkašumi doaimmas
- háhká dieđu ávdnasiin, buvttadvugiin ja juogadankanálain iežas plánema doarjjan
- váldá vuhtii barggustis geavaheaddjisuoji, buvttavásttu ja immateriálavuogatuodaid láhkamearrádusaid
- analysere iežas meroštallan čuozahtjoavkku stiillaid
- ráhkada čoakkáhasa čuozahtjoavkku stiillas
- hutká ideaid ja pláne ollašuhttinmolssaeavttuid čuozahtjovkui
- váldá vuhtii estetihka hábmemis ja plánemis
- hábme čuozahtjovkui visuála hámi dáfus oktilaš mállečoakkáldaga
- ráhkada álgogolloárvvoštallama

Mállečoakkáldaga ollašuhttin

Studeanta

- ohcá čovdosiid mállečoakkáldaga ollašuhttima sierra muttuide ja ollašuhttinvuogiide
- čuovvu šihtton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- válmmašta mállestuhkaid
- árvvoštallá iežas válmmaštan mállestuhkaid plána ektui ja mearrida dárbbášlaš nuppástusain
- rehkenastá šaddan goluid ja dahká haddeárvvoštallamiid
- unnida bázahusa šaddama sihke sirre ja ođđasit ávkkástallá bázahusaid nu, ahte ovddida gierdogeavaekonomiija
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vuogiin
- čuovvu bargodorvvolašvuodarávvaggiid ja- mearrádusaid

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbša dušše hárve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkusii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbšaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuozáhagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkusdiliinge • heiveha barggus dárbbšaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis nu, ahte hábme ja pláne mállečoakkáldaga sihke válmmašta čoakkáldaga mállestuhkaid. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájeheapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čadaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.10 Vuovdindáhpáhusa ollašuhhtin, 15 MČ (107037)

Ámmátmáhttogáibádusat

Vuovdindáhpáhusa plánen

Studeanta

- háhká dieđu dáhpáhusmárkanfievrrideamis
- oahpásmuvvá vuovdindáhpáhusa lundui ja čuozáhatjovkui
- dovdá iežas ovddastan buktagiid dahje bálvalusaid ja daid iešvuodaid
- oassálastá vuovdindáhpáhusa ulbmiliid ásaheapmái
- hutká ideaid vuovdindáhpáhusa eallámušlaš vásáhusaide ja visuála hápmái
- oahpásmuvvá vuovdindáhpáhusa rávvagiidda ja šiehtadusaide
- oahpásmuvvá dorvvolašvuodamearrádusaide ja čuovvu daid doaimmastis
- fuolaha vuovdindáhpáhusa ovda- ja maŋŋemárkanfievrrideamis
- čuovvu diehtodorvvu, immateriálavuoigatvuodaid, diehtosuoji ja jávohisvuodageatnegasvuoda rávvagiid

Vuovdindáhpáhusa ollašuhhtin

Studeanta

- ollašuhhtá vuovdindáhpáhusa báikki alde dahje neahtas
- čuovvu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- hukse eallámušlaš ja visuála ovdanbidjamiid
- fuolaha áššehasdorvvolašvuodas
- fuolaha vuovdinsajis dáhpáhusa áigge
- ságastallá dáhpáhussii oassálasti fitnodagaiguin ja áššehasaiguin
- geahččala vuovdinbuktaga dahje -bálvalusas čoahkkáigesson sánálaš ovdanbuktime
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin
- atná ávkin sosiála media vuovdindáhpáhusa áigge
- burgá vuovdinsaji
- unnida bázahusa šaddama sihke sirre ja ođđasit ávkkástallá bázahusaid nu, ahte ovddida gierdogeavaekonomiija
- čuovvu bargodorvvolašvuodarávvagiid ja -mearrádusaid

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lassarávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtá iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá barggu iešheanaláččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbáša dušše hárvve diliin lassarávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtá iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá bargoollisvuoda iešheanaláččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtá bargoollisvuoda iešheanaláččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvaláččat vuorrováikkusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuoáhagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtá bargoollisvuoda iešheanaláččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvaláččat hástaleaddji vuorrováikkusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis nu, ahte oassálastá vuovdindáhpáhusa plánemii ja ollašuttimii. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehheapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbolašvuodaid, mat leat vealtameahttumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.11 Bálvalusa hábmen, plánen ja ollašuhttin, 15 MČ (107038)

Ámmátmáhttogáibádusat

Bálvalusa plánen

Studeanta

- čuoovu suorggi ovdáneami ja váldá vuhtii suvdilis ovdáneami mearkkašumi doaimmas
- čielggada sierra čuozáhatjoavkkuid bálvalandárbuid ja váldá daid vuhtii plánemis
- pláne iežas ámmátlaš máhtus bálvalusa dihto čuozáhatjovkui
- ráhkada áššehasa geasuheadji ollisvuoda
- rehkenastá bálvalusa sierra muttuin šaddan goluid ja bidjá hatti bálvalussii
- ovttasbargá dárbbu mielde suorggi ámmátlaččaiguin
- ovdanbuktá bálvalusa áššehassii čielgasit ja miellagiddevaš vugiin
- čuoovu diehtodorvvu, immateriálavuoigatvuodaid, diehtosuoji ja jávohisvuodageatnegasvuoda rávvagiid

Bálvalusa ollašuhttin

Studeanta

- čuoovu šihhton áigetávvaliid ja bargoaiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- vällje bargovugiid ja -reaiduid bálvalusa ollašuhttimii
- ráhkada bálvalussii visuálalaččat miellagiddevaš siidomateriála
- čilge áššehassii bálvalanollisvuoda
- ollašuhtá plánejuvvon bálvalusa
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin
- čuoovu bargodorvvolašvuodarávvagiid ja- mearrádusaid

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtá iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá barggu iešheanaláččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbáša dušše hárve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtá iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá bargoollisvuoda iešheanaláččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtá bargoollisvuoda iešheanaláččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvaláččat vuorrováikkusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuozáhagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtá bargoollisvuoda iešheanaláččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvaláččat hástaleaddji vuorrováikkusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis nu, pláne ja ollašuhtá dihto čuozáhatjovkui bálvalusa ieš dahje bargojoavkku lahttun. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehheapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.12 Neahttagávpebirrasis doaibman, 15 mč (107104)

Ámmátmáhttogáibádusat

Sisdoalu čohkken ja doalvun neahttagávpebirrasii

Studeanta

- buvttada govvidanteavsttaid ja govvasisdoaluid buktaga dahje bálvalusa iešvuodain
- doalvu buktagiid teaksta- ja govvasisdoalu neahttagávpái nu, ahte váldá vuhtii visuála hámi
- atná ávkin sisdoalu buvttadeamis juksama vuodđoprinsihpaid
- gárve sisdoalu almmustahttin láhkai nu, ahte váldá vuhtii almmustahttinkanálaid dahje - prográmmaid ráddjehusaid ja vejolašvuodaid
- gárve iežas buvttadan sisdoalu nu, ahte ohcanmohtorat gávdnet dan
- čuovvu diehtodorvvu, immateriálavuoigatvuodaid, diehtosuoji ja jávohisvuodageatnegasvuoda rávvaggiid

Áššehasbálvalus ja diŋgomiid gieđahallan neahttagávppis

Studeanta

- fállá áššehasbálvalusa nu, ahte váldá vuhtii digitála birrasa doaibmakultuvrra
- addá dieđu neahttagávppi buvttá- ja bálvalanvalljodagas
- váldá vuostá diŋgojumi
- čuovvu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- gieđahallá diŋgojumi ja vurke dárbbášlaš dieđuid
- gárve diŋgojumi doaimmaheami várás
- dovdá reklamašuvdnageavadagaid ja doaibmá geavaheaddjisuodjelága prinsihpaid mielde
- dikšu máhcahemiid

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lassarávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanaláččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbáša dušše hárve diliin lassarávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanaláččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanaláččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvaláččat vuorrováikkusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuozáhagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanaláččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvaláččat hástaleaddji vuorrováikkusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasiid laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte buvttada sisdoalu neahttagávpebirrasiid ja bálvala áššehasa neahttagávpebirrasiid. Dan oasit go dutkosa oasit gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.13 Buvttadanproseassa plánen ja ja ollašuhttin dáiddaindustriijasuoiggis, 15 mč (107041)

Ámmátmáhttogáibáduusat

Buvttadanproseassa plánen

Studeanta

- kárte buvttadanproseassa muttuid ja doaibmiid rollaid
- oassálastá buvttadeami teknihkalaš plánemii
- ráhkada ja vurke dokumeanttaid
- fuomáša ja lea mielde čoavdimin čuolbmadiid
- doaibmá ovttasbargus buvttadanjoavkkuin
- buktá ovdán ovddidanideaid
- čuovvu diehtodorvvu, immateriálavuogiatvuodaid, diehtosuoji ja jávohisvuodageatnegasvuoda rávvagiid
- geavaha suorggi ámmátsátneráju

Bargan buvttadanproseassas

Studeanta

- čuovvu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid ja šiehtada vejolaš nuppástusain
- lea mielde válljemin buvttadanprosessii heivvolaš ávdnasiid, bargovugiid, mašiinnaid ja rusttegiid
- váldá vuhtii bargamis hábmemii ja estetihkkii guoski ulbmiliid
- ovdána systemáhtalaččat bargustis nu, ahte ovddaldastá boahtti bargomuttuid
- lea mielde čoavdimin teknihkalaš detáljaid
- lea mielde bargamin dárbbášlaš nuppástusaid bargovugiide
- dovdá čitnaluddii váikkuheaddji dahkkiid
- dokumentere iežas barggu digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin
- čuovvu bargodorvvolašvuodarávvagiid ja -mearrádusaid

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtá iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá barggu iešheanaláččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbáša dušše hárve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtá iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá bargoollisvuoda iešheanaláččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtá bargoollisvuoda iešheanaláččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvaláččat vuorrováikkusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuozáhagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtá bargoollisvuoda iešheanaláččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvaláččat hástaleaddji vuorrováikkusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte lea mielde plánemin ja ollašuttimin buvttadanproseassa. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.14 Earenoamáš čeahppin doaibman, 15 mč (106730)

Ámmátmáhttogáibádusat

Máhtu ovddeapmi

Studeanta

- árvoštallá iežas máhtu ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddidančuozáhagaid nu, ahte vuodušta daid
- ráhkada alcces ovdánanplána nu, ahte dat doarju suorggi čeahppin šaddama
- ovddida iežas máhtu ja bargovugiid iežas oažžun máhcahaga vuodul
- bargá nuppástuvvi diliin
- bargá gierdevaččat nu, ahte ovddida iežas barggu
- doaibmá oassin joavkku ja juogada iežas máhtu earáide.

Bargan suorggi čehppodaga gáibideaddji bargguin

Studeanta

- vällje bargovugiid, bargoreaidduid ja ávdnasiid ja geavaha daid nuppástuvvi diliin
- geahččala ođđa bargovugiid barggustis
- háhká ja heiveha barggus dárbbášlaš dieđu
- doaibmá nu ahte golut leat govtolaččat ja seammás buvttadeaddjit (gollobeaktivuohta) ja ovddida fitnodaga bohtosiid
- ovddida ođđa bargovieruid ja -vugiid geavaheami bargoservošis
- nanne ja duddjo ođđa áššehasgaskavuodaid
- čuovvu barggustis bargodorvolašvuodamearrádusaid ja -rávvagiid
- ovddaldastá riskkaid ja almmuha bargui laktáseaddji várradahkkiin
- sihkkarastá áššehasdorvolašvuoda
- bargá ergonomalaččat ja fuolaha iežas bargonávccas
- fuolaha bargobirrasa čorgatvuodas ja ortnegis

Kvaliteahhtagáibádusaid vuhtiiváldin

Studeanta

- ásaha iežas mihttomeriid ja pláne iežas barggu ja áigetávvala nu, ahte dat leat ollašuhthimis
- bargá fitnodaga dahje organisašuvnna kvaliteahhtagáibádusaid mielde
- fuomáša kvaliteahttaspiehkastemiid ja ohcá daidda čovdosiid
- doaibmá fitnodaga dahje organisašuvnna suvdilis ovdáneami prinsihpaid mielde

Doaibman suorggi fierpmádagain

Studeanta

- gulahallá áššehasaiguin ja bargoservošis suomagillii dahje ruotagillii sihke ovtta vierisgillii
- dovdá doaibmasuorggi guovddáš našuvnnaš ja riikkaidgaskasaš fierpmádagaid
- atná ávkin fierpmádagaid barggustis

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbša dušše hárve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkusii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbšaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuozáhagaid
Giitthahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkusdiliinge • heiveha barggus dárbbšaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis nu, ahte bargá iežas suorggi gáibideaddji bargguin. Máhtu lea vejolaš čalmmustit maiddái našuvnnalaš ja riikkaidgaskasaš gilvodiliin dahje dakkár gilvodiliide ráhkkanemis. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájeheapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Ámmátmáhttogáibádusain spiehkaseapmi dahje máhtu árvvoštallama heiveheapmi eai leat vejolaččat dutkosa dán oasis.

2.15 Dálkkádatvásttolaš doaimman, 15 mč (106735)

Ámmátmáhttogáibádusat

Dálkkádatrievdama vuolggasajiid čielggadeapmi

Studeanta

- diehtá dálkkádatrievdama iđan ja olbmo doaimmaid váikkuhusa dasa ja ádde čovdosiid dárbbu
- dovdá suomelaš doaimbairrasa sierraiešvuodaid dálkkádatrievdama goazaheapmái ja vuogáiduvvamii
- dovdá guovddáš dálkkádatrievdamii váikkuheaddji dahkkiid suorggistis
- dovdá váikkuhanvejolašvuodaid dálkkádatrievdama goazaheapmái ja dasa vuogáiduvvamii barggustis.

Dálkkádatrievdama váikkuhusaid ja čovdosiid ovdanbuktin

Studeanta

- čielggada iežas barggu, bargoservoša doaimmama, buktaga dahje bálvalusa dálkkádatváikkuhusaid
- suokkardallá geavadaga čovdosiid dálkkádatrievdama goazaheapmái dahje dasa vuogáiduvvamii doaimmasuorggistis
- árvoštallá ja veardida iežas suokkardallan dálkkádatčovdosiid čađahahttindohkálašvuoda ja ekonomalašvuoda
- evttoha geavadagas čađahahtti ákkastallon čovdosiid iežas barggu dahje bargoservoša doaimma, buktaga dahje bálvalusa ovddideapmái dálkkádatváikkuhusaid geahpedeapmin.

Dálkkádatvásttolaš doaimma nannen

Studeanta

- ovdanbuktá iežas evttohan dálkkádatčovdosiid iežas bargoservošis
- oassálastá doimii mainna ovddidit dálkkádatdiđolašvuoda ja -áššiid bargoservošis
- movttiidahtá iežas doaimmain earáid dálkkádatvástui

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbša muhtun diliin lasserrávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbša dušše hárvve diliin lasserrávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkuhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbšašlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkuhusdiliinge • heiveha barggus dárbbšašlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte bargá dálkkádatvásttolaččat suorggistis. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájeheapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

2.16 Riikkaidgaskasaš bargobirrasis doaibman, 15 mč (106734)

Ámmátmáhttogáibádusat

Ráhkkanepmi riikkaidgaskasaš bargobirrasis doaibmamii

Studeanta

- ohcá dieđu ja oahpásmuvvá riikkaidgaskasaš bargobirrasii ja boahtti bargui
- oahpásmuvvá bargui laktáseaddji riikkaid kultuvrii ja servodahkii
- fuolaha ordnemiin ja áššegirjjiin mat dárbbášuvvojit riikkaidgaskasaš barggus
- čielggada barggu ulbmiliid ja sisdoaluid ja šiehtada dain
- váldá vuhtii bargobirrasii ja bargui laktáseaddji gáibádusaid, dárbbuid ja áigetávvala

Vuorrováikkuhus riikkaidgaskasaš bargobirrasis

Studeanta

- doaibmá vuorrováikkuhusas riikkaidgaskasaš bargobirrasiin ja riikkaidgaskasaš áššehasaiguin
- geavaha iežas doaibmasuorggi guovddáš sátneráju vierisgillii
- juogada iežas máhtu riikkaidgaskasaš bargobirrasis
- geavaha sierra gulahallankanálaid vásttolaččat
- doaibmá olbmuiguin geain lea eará kulturduogáš
- doaibmá bargokultuvrra mielde

Bargan riikkaidgaskasaš birrasis

Studeanta

- čuovvu šiehtton bargoáiggiid ja doaibmavugiid
- doaibmá geabbilit sierra dillin
- čuovvu bargui laktáseaddji mearrádusaid ja rávvagiid
- váldá vuhtii dearvvasvuhtii ja dorvvolašvuhtii laktáseaddji riskkaid
- doaibmá vásttolaččat ja ehtalaččat
- doaibmá nu ahte ovddida dásseárvvu ja ovtaveardásašvuođa

Riikkaidgaskasaš gelbbolašvuođa ávkkástallan ja juogadeapmi

Studeanta

- árvvoštallá riikkaidgaskasaš barggus háhkkon gelbbolašvuođa mearkkašumi iežas karriearas
- atná ávkin riikkaidgaskasaš máhtu barggustis
- árvvoštallá bargui laktáseaddji riikkaid bargovugiid ja doaibmakultuvrraid váikkhusaid barggu lihkestuvvamii ja loahppabohtosii
- juogada iežas riikkaidgaskasaš máhtu bargoservošis

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lassarávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkhuslaččat • dárbbáša dušše háreve diliin lassarávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkuhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdinvugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkuhusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte bargá riikkaidgaskasaš bargobirrasis dahje proševttas olgoriikkas dahje ruovttueatnamis.

Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

2.17 Bargosadjebagadallin ráhkkaneapmi, 5 mč (106731)

Ámmátmáhttogáibádusat

Oktavuohtaolmmožin doaibman

Studenta

- oahpásmuvvá iežas suorggi dutkosiid vuođustusaide ja dovdá bargguid oktavuođa daidda
- oahpásmuvvá skuvlema ordnejeaddji ja bargobáikki gaskasaš bargojuhkui ámmátlaš skuvlema ordnemis
- čielggada vejolašvuođaid ordnet skuvlema ja ámmátlaš iskosiid bargosajis
- dieđiha ámmátlaš skuvlema ordnemis bargosajis ovttas skuvlema ordnejeaddjiin
- doaibmá vuorrováikkuhusas sierralágan studeanttaiguin ja bargiiguin

Bagadallandillái ráhkkaneapmi

Studeanta

- oahpásmuvvá oahpahallistudeantta persovnnalaš máhtu ovddidanplánii
- oassálastá máhtu háhkama plánemii bargosajis
- oassálastá oahpahallistudeantta bargodorvvolašvuhtii, bargosaji rávvagiidda ja geavadagaide oahpástuvvamii
- pláne studeantta bagadallama ja áigetávvala
- čuovvu sierralágan bagadallandiliid
- atná ávkin digitála reaidduid vuogálaččat
- árvoštallá iežas bagadallanmáhtu ja meroštallá ovddidandárbbuidis

Máhcahaga addin máhtu ovddideamis

Studeanta

- veardida háhkkojuvvon máhtu ásahuvvon ulbmiliidda
- addá konstruktiivvalaš máhcahaga máhtu ovdáneamis
- váldá vuhtii máhcahaga addimis studeanttaid geat dárbbášit spesiála doarjaga ja studeanttaid, geat ovddastit sierra giella- ja kulturjoavkkuid

Árvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuođđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtá iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuođu
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtá barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhuslaččat • dárbbáša dušše hárvve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtá iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuođu

Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iesheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iesheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkuhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdinvugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitthahti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iesheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkuhusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis nu, ahte doaibmá oktavohtaolmmožin bargosajis ja ráhkkanan bagadallan- ja máhcahataddindiliide. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájeheapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

2.18 Fitnodagas doaibman, 15 mč (106733)

Ámmátmáhttogáibádusat

Fitnodaga gávpedoaimma plánen

Studeanta

- háhká dieđu mii dárbbášuvvo gávpedoaimma sierralágan oassesurggiid plánemis
- ráhkada doaibmabidjoplána mas vuolggasadjin lea áššehas, ja dárkilastá fitnodaga mihttomeriid
- ráhkada bušeahtaid ja ruhtadanplána nu, ahte čalmmustahtá fitnodatdoalli sajádaga
- dovdá fitnodatdoibmii laktáseaddji guovddáš riskkaid
- ádde suvdilis ovdáneami gáibádusaid ja mearkkašumi gávpedoibmii

Fitnodaga gávpedoaimma ovddideaddji ovttasbargofierpmádagaid huksen

Studeanta

- háhká gávpedoaimma dáfus guovddáš ovttasbargoguimmiid
- šiehtada ovttasbarggus ovttasbargoguimmiiguin
- dahká dárbbášlaš ovttasbargošiehtadusaid nu, ahte váldá vuhtii ovddasvástádusaid ja geatnegasvuodaid

Fitnodagas doaibman

Studeanta

- doaibmá fitnodatdoallin dahje oassin ovttasbargofierpmádaga
- fuolaha sohppojuvvon gávpedoaimma oassesuorggi
- čoavdá fitnodaga doibmii laktáseaddji čuolbmadiid áššehasa vuolggasajis
- doaibmá doaibmasuorggi láhkamearrádusaid mielde

Fitnodaga doaimma árvvoštallan ja ovddideapmi

Studeanta

- ásaha doaibmasis ulbmiliid fitnodaga strategalaš mihttomeriid mielde
- dahká konstruktiivvalaš ja ákkastallon evttohusaid ovddidit fitnodaga doaimma nu, ahte váldá vuhtii kvaliteahhta- ja boadusulbmiliid
- váldá vuhtii plánasteaset áššehasa ja čanasjoavkkuid vuordámušaid

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbša muhtun diliin lasserrávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkhuslaččat • dárbbša dušše hárvve diliin lasserrávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkhusii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duodalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbšaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duodalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkhusdiliinge • heiveha barggus dárbbšaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duodalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte bargá fitnodagas ja ovddida fitnodaga gávpedoaimma plána mielde. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájeheapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

2.19 Fitnodatdoaimma plánen, 15 mč (106732)

Ámmátmáhttogáibádusat

Gávpedoaibmavejolašvuodaid ohcan ja ideaid hutkan

Studeanta

- kárte fitnodagaid ja áššehasaid mat doibmet iežas válljen suorggis
- árvvoštallá kártema vuodul gávpedoaibmavejolašvuodaid
- ádde suvdilis ovdáneami gáibádusaid ja mearkkašumi gávpedoibmii

Gávpeidea ovddideapmi ja gávpedoaibmaplána ráhkadeapmi

Studeanta

- čielggada márkaniid ja gilvodiliid ovdánanoidnolagaid
- kárte gávpeideaid ja vállje dain čađahahtti idea
- ráhkada plána fitnodaga doaimmain nu, ahte atná ávkin dárbbu mielde áššedovdiid
- rehkenastá fitnodatdoibmii laktáseaddji vuoittuid ja goluid ja pláne ruhtadeami
- váldá plánemis vuhtii doaibmasuorggi láhkamearrádusaid

Fierpmádathuksen čanasjoavkkuiguin

Studeanta

- vállje iežas doaimma dáfus guovddáš čanasjoavkkuid
- ovdanbuktá man nu guovddáš čanasjovkui fitnodaga doaibmamálla, mas vuolggasadjin lea áššehas

Fitnodaga vuodđudeapmái gulli áššegirjjiid ráhkadeapmi

Studeanta

- vállje heivvolaš fitnodathámi
- rehkenastá dárbblaš ruhtadeami
- čielggada fitnodaga guovddáš vuodđudanáššegirjjiid ja ráhkada daidalitsee

Nannodagaid ja máhtu árvvoštallan

Studeanta

- kárte iežas nannodagaid doaibmat fitnodatdoallin
- ovdanbuktá iežas máhtu mii dárbbášuvvo fitnodatdoaimmas

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbáša dušše hárvve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkuhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkuhusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbukta bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja bukta ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte ráhkada okto dahje joavkkuin gávpedoaibmaplána gávpeideai, man lea hutkan. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

2.20 Duodjedáiddu bagadallan, 45 mč (107090)

Ámmátmáhttogáibádusat

Duodjedáidduid bagadallama plánen

Studeanta

- háhká dieđu suorggi kultuvrras, historjjás, hábmemis, stiillain ja áiggi ihtagiin ja atná ávkin daid plánemis
- čuovvu suorggi ovdáneami ja váldá vuhtii suvdilis ovdáneami mearkašumi doaimmas
- árvoštallá iežas ámmátlaš máhtu duodjedáidduid bagadallamis
- kárte áššehasa dárbbuid
- hálldaša duodjeteknikkaid, bargoreaidduid ja ávdnasiid maid geavahit bagadallandoaimmas
- veardida ja vällje čuožáhtjovkui heivvolaš duodjeteknikkaid
- pláne iežas ámmátsuorggi bagadallanbálvalusa
- pláne bagadallama ulbmiliid ja sisdoaluid
- veardida bagadallanvugiid maid geavahit bagadallandoaimmas sihke vällje dain čuožáhtjovkui ja duodjeteknikkii heivvolačča
- ráhkada bagadallanplána
- ráhkada bargorávvagiid ja bagadallan- ja áiccalmahttinmateriála
- ráhkada álgogolloárvoštallama
- geavaha suorggi ámmátsátneráju

Duodjedáidduid bagadallan ja bagadallanbálvalusaid buvttan ráhkadeapmi

Studeanta

- čuovvu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- bagadallá plána mielde duodjedáidduid áššehasjovkui
- vällje ja geavaha bagadallan- ja áiccalmahttinmateriála ja iežas ráhkadan bargorávvagiid bagadallanbarggu doarjjan
- čuovvu diehtodorvvu, immateriálavuoigatvuođaid, diehtosuoji ja jávohisvuođageatnegasvuođa rávvagiid
- unnida bázahusa šaddama sihke sirre ja ođđasit ávkástallá bázahusaid nu, ahte ovddida gierdogeavaekonomiija
- áiccada bagadallandilis oktagasa ja joavkku dárbbuid ja nuppástuhtá doaibmavugiid dárbbu mielde
- duddjo doaimmainis movttiidahtti ja positiiva atmosfeara bagadallandillái
- addá máhcahaga oktagasa ja joavkku bargamis
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin
- rehkenastá goluid ja bidjá hatti bagadallanbálvalussii
- pláne bálvalusa ollašuhhtima vuodul iežas ámmátsuorggi bagadallanbálvalusa
- ráhkada buvttan iežas plánen bagadallanbálvalusa
- ohcá ovttasbargofierpmádagaid ja márkanfievrrida bagadallanbálvalusa, man lea ráhkadan buvttan

Bargodorvolašvuodas ja bargoburesveadjimis fuolaheapmi

Studeanta

- doaimá oassin bargoservoša nu ahte atná árvvus iežas ja earáid barggu
- čuovvu bargodorvolašvuodarávvagiid ja -mearrádusaid
- fuolaha ahte áššehasat barget mašinnain ja rusttegiin dorvvolaččat ja váldet vuhtii suorgái ja rusttegiidda guoski dorvvolašvuodamearrádusaid
- fuolaha ahte áššehasat atnet dárbbu mielde persovnnalaš sujiid daid gáibideaddji diliin
- fuolaha doaimabirrasa dorvvolašvuodas ja loaktimis nu, ahte váldá vuhtii oahpahalliid
- bagada áššehasaid bargoergonomiijas
- fuolaha iežas buresveadjimis ja bargoergonomiijas

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbáša dušše hárvve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkuhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkuhusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbukta bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte pláne iežas ámmátsuorggi duodjedáiddu bagadallama áššehasaide, bagadallá duoji áššehasdilis sihke ráhkada buvtan duodjesuorggi bagadallanbálvalusa. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.21 Metállarávdesuorggi duoji duddjon, 45 mč (107091)

Ámmátmáhttogáibádusat

Metállarávdesuorggi dujiid plánen

Studeanta

- háhká dieđu suorggi kultuvrras, historjjas, hábmemis, stiillain ja áiggi ihtagiin ja atná ávkin daid plánemis
- čuovvu suorggi ovdáneami ja váldá vuhtii suvdilis ovdáneami mearkkašumi doaimmas
- hutká ideaid ja pláne metállarávdesuorggi dujiid nu, ahte váldá vuhtii geavahandárkkuhusa, tehnikkalaš čovdosiid, estetihka ja ekologalašvuoda
- ráhkada plána barggu ollašuttimis
- tevdne ja dulko metállarávdesuorgái mihtilmas bargo- ja ovdanbuktingovaid
- vállje ávdnasiid iežas plánen duodjái
- ráhkada álgogolloárvvoštallama duodjái
- čuovvu diehtodorvvu, immateriálavuogiatvuodaid, diehtosuoji ja jávohisvuodageatnegasvuoda rávvagiid
- geavaha suorggi ámmátsátneráju

Metállarávdesuorggi dujiid duddjon

Studeanta

- čuovvu šihtton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- válmmašta metállarávdesuorggi dujiid ráhkaduvvon plána mielde
- ávdne metálla vuogálaččat nu, ahte hálddaša galbma ja báhka metálla ávdnema oassesurggiid ja geavaha árbevirolaš ja ođđaáigásaš ávdnenvugiid duoji duddjomis
- geavaha bargui heivvolaš bargovugiid, bargoreaidduid, mašiinnaid ja rusttegiid
- dahká buktaga válmmaštanprosessii gulli rehkenastimiid
- unnida bázahusa šaddama sihke sirre ja ođđasit ávkkástallá bázahusaid nu, ahte ovddida gierdogeavaekonomiija
- fuolaha bargoreaidduin, mašiinnain ja rusttegiin mat leat anus, ja dahká daidda dárbbášlaš vuodđofuolahusa doaibmajuid
- gárve iežas duddjon dujiid
- bidjá hatti dujiide maid lea válmmaštan
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin

Bargoburesveadjimis ja bargodorvvolašvuodas fuolaheapmi

Studeanta

- doaibmá oassin bargoservoša nu, ahte atná árvvus iežas ja earáid barggu
- čuovvu bargodorvvolašvuodarávvagiid ja -mearrádusaid
- atná dárbbášlaš persovdnasujiid barggadettiin
- máhtá eastadit dollabargolihkuhisvuodaid šaddama
- fuolaha bargobirrása dorvvolašvuodas ja loaktimis
- fuolaha iežas bargoburesveadjimis ja bargoergonomiijas

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbáša dušše hárvve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oažžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkuhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkuhusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbukta bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja bukta ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte pláne ja duddjo metállarávdesuorggi duoji dahje dujiid. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.22 Muorračeahppisuorggi duoji duddjon, 45 mč (107092)

Ámmátmáhttogáibádusat

Muorračeahppisuorggi duoji hábmen ja plánen

Studeanta

- háhká dieđu suorggi kultuvrras, historjjás, hábmemis, stillain ja áiggi ihtagiin ja atná ávkin daid plánemis
- čuovvu suorggi ovdáneami ja váldá vuhtii suvdilis ovdáneami mearkkašumi doaimmas
- dovdá ámmátsuorggi dábáleamos muorraávdnasiid ja daid iešvuodaid
- dovdá ámmátsuorggi dábáleamos pláhttamateriálaid ja daid iešvuodaid
- kárte áššehasa dárbbuid
- hábme ja pláne estehtalaččat ja teknikkalaččat doaibmi muorračeahppisuorggi duoji áššehasa dárbbuid mielde
- hábme ja pláne duodjái heivvolaš ráhkadusaid, mihttodallamiid ja lavttaid
- ráhkada duojs bargotevnnegiid nu, ahte geavaha ámmátsuorgái mihtilmas prográmmaid
- dahká dárbbášlaš hápmegovvidemiid plánema áiccalmahttit plánema
- ráhkada plána barggu ollašuttimis
- ráhkada álgogolloárvvoštallama duodjái
- ovdanbuktá áššehassii sierralárgan ollašuttin- ja materiálamolssaeavttuid
- čuovvu diehtodorvvu, immateriálavuoigatvuodaid, diehtosuoji ja jávohisvuodageatnegasvuoda rávvagiid
- geavaha suorggi ámmátsátneráju

Muorračeahppisuorggi duoji duddjon

Studeanta

- čuovvu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- duddjo ráhkaduvvon plána ja áššehasa dárbbuid mielde duoji nu, ahte váldá vuhtii kvaliteahttagáibádusaid
- geavaha bargui heivvolaš bargovugiid, bargoreaidduid, mašiinnaid ja rusttegiid
- vállje ávdnasiid nu, ahte váldá vuhtii barggu sierraiešvuodaid ja estehtalašvuoda
- vállje buktagii heivvolaš olgoža giehtadallanávdnasiid ja giehtadallá duoji olgoža
- unnida bázahusa šaddama sihke sirre ja ođčasit ávkkástallá bázahusaid nu, ahte ovddida gierdogeavaekonomiija
- mudde ja fuolaha bargoreaidduin, mašiinnain ja rusttegiin mat leat anus
- luobaha duoji áššehassii
- rehkenastá ollašuvvan goluid
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin

Bargoburesveadjimis ja bargodorvvolašvuodas fuolaheapmi

Studeanta

- doaibmá oassin bargoservoša nu, ahte atná árvvus iežas ja earáid barggu
- čuovvu bargodorvvolašvuodarávvagiid ja -mearrádusaid
- atná dárbbášlaš persovdnasujiid barggadettiin
- dovdá ja ovddaldastá bargodorvvolašvuodarisikkaid ja eastá várradiliid
- fuolaha bargobirrasa dorvvolašvuodas ja loaktimis
- fuolaha iežas bargoburesveadjimis ja bargoergonomiijas

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbáša dušše hárvve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkuhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkuhusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbukta bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja bukta ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte hábme, pláne ja duddjo áššehassii muorračeahppisuorggi duoji. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.23 Buktaga, saji dahje bálvalusa hábmen, plánen ja válmmašteapmi, 45 mč(107096)

Ámmátmáhttogáibádusat

Buktaga, saji dahje bálvalusa hábmen ja plánen

Studeanta

- háhká dieđu suorggi kultuvrras, historjjás, hábmemis, stiillain ja áiggi ihtagiin ja atná ávkin daid plánemis
- čuovvu suorggi ovdáneami ja váldá vuhtii suvdilis ovdáneami mearkkašumi doaimmas
- hutká ideaid ja hábme ja pláne ámmátsuorggi buktaga, saji dahje bálvalusa ovttasbarggus áššehasain
- háhká dieđu buktagii, sadjái dahje bálvalussii heivvolaš dábáleamos válmmaštanvugiin, materiálain ja bargoreaidduin
- bivdá dárbbu mielde veahki iežas bargamii suorggi ámmátlaččas
- árvoštallá válljemiid váikkuhusa buktaga, saji dahje bálvalusa doaibmilvuhtii, suvdilivuhtii ja estehtalašvuhtii
- ráhkada plána barggu ollašuttimis
- atná ávkin hábmemis ja plánemis suorggi prográmmaid
- ráhkada álgogolloárvoštallama
- čuovvu diehtodorvvu, immateriálavuogiatvuodaid, diehtosuoji ja jávohisvuodageatnegasvuoda rávvagiid
- geavaha suorggi ámmátsátneráju

Buktaga válmmašteapmi, saji huksen dahje bálvalusa ollašuttin

Studeanta

- čuovvu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- válmmašta buktaga, ollašuttá bálvalusa dahje hukse saji plána ja áššehasa sávaldagaid mielde
- geavaha barggustis dárbbášlaš elektrovnnalaš prográmmaid, dego ámmátprográmmaid
- háhká dárbbášlaš ávdnasiid
- geavaha bargui heivvolaš bargovugiid, bargoreaidduid, mašiinnaid ja rusttegiid
- čuovvu barggu, detáljaid ja ávdnasiid kvaliteahta oppa bargama áigge ja divoda barggu dárbbu mielde
- unnida bázahusa šaddama sihke sirre ja ođđasit ávkkástallá bázahusaid nu, ahte ovddida gierdogeavaekonomiija
- fuolaha bargoreaidduin, mašiinnain ja rusttegiin mat leat anus
- gárve buktaga, saji dahje bálvalusa luobahanortnegii
- rehkenastá ollašuvvan goluid
- luobaha barggu áššehassii ja čilge geavahan- ja fuolahandrávvgiid
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin

Bargoburesveadjimis ja bargodorvvolašvuodas fuolaheapmi

Studeanta

- doaibmá oassin bargoservoša nu, ahte atná árvvus iežas ja earáid barggu
- čuovvu bargodorvvolašvuodarávvagiid ja -mearrádusaid
- fuolaha bargobirrasa dorvvolašvuodas ja loaktimis
- fuolaha iežas bargoburesveadjimis ja bargoergonomiijas

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuslaččat • dárbbáša dušše hárvve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkuhussii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkuhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkuhusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbukta bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis geavadaga bargguin nu, ahte hábme, pláne ja válmmašta buktaga, hukse saji dahje ollašuhtta bálvalusa áššehassii. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájehheapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbbolašvuodaid, mat leat vealtameahtumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.24 Duoji duddjon, 45 mč(107103)

Ámmátmáhttogáibáduusat

Duodjesuorggi dujiid hábmen, plánen ja duddjon

Studeanta

- pláne duoji nu, ahte váldá vuhtii sámiid ja eará eamiálbmogiid kollektiivvaláš vuoigatvuođaid
- váldá vuhtii duoji symbolalaš mearkkašumi sámeservošii
- ráhkada plána barggu ollašuhttimis
- dahká ávnnasválljemiid nu, ahte váldá vuhtii dorvvolašvuođa ja ekologalašvuođa
- rehkenastá ávdnasiid jođu
- geavaha ja vállje duoji ollašuhttimii heivvolaš bargovugiid, bargoreaidduid ja bargomuttuid sihke vuogálaš ja dorvvolaš barganvugiid
- duddjo duodjesuorggi duoji ráhkaduvvon plána mielde ja árvvoštallá dan hámi, mihttgoriid ja duddjonvuogi
- čuoovu šihhton áigetávvaliid ja bargoáiggiid sihke šiehtada vejolaš nuppástusain
- gárve duoji luobahanortnegii
- dokumentere iežas bargama digitálalaččat dahje eará suorgái heivvolaš vugiin

Duoji kulturdieđu háhkan ja geavaheapmi

Studeanta

- dovdá duodjesuorggi sierraiešvuođaid
- doaibmá ehtalaččat suvdilis vugiin duodjesuorggis
- ohcá duodjesuorggi kulturdieđu sierralágan gálduin ja geavaha dieđu barggustis
- geavaha duodjesuorggi ámmátsátneráju ja ádde sámegiela mearkkašumi duodjeárbevieru seailluheamis, bajásdoallamis ja ovddideamis
- dovdá eamiálbmoga našuvnnalaš ja riikkaidgaskasaš sajjádaga kultuvrra seailluheamis ja ovddideamis

Duodjesuorggi ávdnasiid háhkan ja giehtadallan

Studeanta

- háhká dárbbalaš lobiid luonddu ávnnasteapmái
- pláne ja ollašuhttá ávnnasteami ja ávdnasiid giehtadallama luonddu jagiáiggiid mielde
- unnida bázahusa šaddama sihke sirre ja ođđasit ávkkástallá bázahusaid nu, ahte ovddida gierdogeavaekonomiija
- váldá vuhtii birrasa ekologalaččat suvdilis vugiin

Bargodorvvolašvuođas ja bargoburesveadjimis fuolaheapmi

Studeanta

- čuoovu bargodorvvolašvuođarávvagiid ja -mearrádušaid
- fuolaha bargobirrasa dorvvolašvuođas ja loaktimis
- fuolaha iežas bargoburesveadjimis ja bargoergonomiijas

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat • dárbbáša muhtun diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuodđodieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga vuodul
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta barggu iešheanalaččat ja rávvagiid mielde • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkhuslaččat • dárbbáša dušše hárvve diliin lasserávvagiid • atná ávkin vuogálaččat dieđu man dárbbáša barggus • nuppástuhtta iežas doaibmama su oazžun máhcahaga ja iežas fuomášumiid vuodul
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja vuorrováikkhusii • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin • atná ávkin mánggabealagit dieđu man dárbbáša barggus • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat vuorrováikkhusdiliin • ceavzá dábálaš čuolbmačoavdindiliin nu, ahte atná ávkin mánggabealat čoavdivugiid • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovda nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • pláne ja ollašuhtta bargoollisvuoda iešheanalaččat nu, ahte váldá vuhtii eará doaibmiid • doaibmá ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat hástaleaddji vuorrováikkhusdiliinge • heiveha barggus dárbbášlaš dieđu čuolbmačoavdindiliin mánggabealagit ja kritihkalaččat • ovdanbuktá bargui ja doaibmabirrasii laktáseaddji ákkastallon ovddidanevttohusaid • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja buktá ovdan čovdosiid iežas máhtu ovddideapmái • ádde iežas barggu mearkkašumi oassin viiddit ollisvuoda

Ámmátmáhtu čalmmustanvuogit

Studeanta čalmmusta dahjege čájeha iežas ámmátmáhtu ámmátlaš iskosis duodjesuorggi bargguin. Studeanta geavaha barggustis sámegeilat ámmátsátneráju. Studeanta ákkastallá iežas válljeumiid ja bargama váikkhusa duodjesuorggi kulturbirrasis. Dan oasis go dutkosa oasis gáibiduvvon ámmátmáhtu ii sáhte árvvoštallat ámmátlaš iskosa vuodul, ámmátmáhtu čájeheapmi dievasmahtto oktagaslaččat eará vugiin.

Dasa lassin studeanta čađaha bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbbolašvuodaid, mat leat vealtameahttumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.

2.25 Gulahallan- ja vuorrováikkuhusmáhttu, 11 mč (106727)

Gulahallan ja vuorrováikkuhus eatnigillii -oassesuorgi čađahuvvo ja oahpahunu nu, ahte eatnigiellan lea skuvlema ordnejeaddji oahpahan- ja dutkkusgiela mielde suoma-, ruođa- dahje sámegiella. Gulahallan ja vuorrováikkuhus eatnigillii -oassesuorggi sáhtta studeantta válljema mielde čađahit ja oahpahit maiddá studeantta nubbin giellan suoma- dahje ruođagillii, románagillii, seavagillii dahje studeantta eará eatnigillii, jus fal skuvlema ordnejeaddji fállá dan vejolašvuoda.

Gulahallan ja vuorrováikkuhus eatnigillii, suomagiella

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 4 mč

Sierralágan vuorrováikkuhusdiliin doaibman

Studeanta

- gulahallá dili ja čuožahatjoavkku mielde
- ásaha ulbmiliid iežas gulahallamii
- ákkastallá oainnuidis ja čuoččuhusaidis
- doaibmá ovttasbargo- ja joavkodiliin
- ovdanbuktá suorgásis laktáseaddji ihtagiid dahje áššiid nu ahte geavaha suorggi doahpagiid
- ádde giela ja vuorrováikkuhusa mearkkašumi bargoeallimis ja servodagas.

Sierralágan gálduin háhkkon teavsttaid geavaheapmi ja teavstta luohtehahttivuoda árvvoštallan

Studeanta

- dovdá suorggistis ja bargoeallimis geavahuvvon teavsttaid ja mediaid
- dulko sierralágan teavsttaid ulbmiliid ja mihtilmas mearkkašumiid
- atná ávkin diehtogálduid ja árvvoštallá daid luohtehahttivuoda
- čállá muituimerkejumiid ja čoahkkáigeassá guovddáš áššiid gullama, lohkama ja oaidnima vuodul
- čuovvu dahkkivoigatvuodaid ja čujuha gálduide maid lea geavahan.

Sierralágan teavsttaid buvttadeapmi

Studeanta

- gulahallá dihtomielalaččat ovdanbuvttedettiin iežas dovdduid, jurdagiid dahje oainnuid
- buvttada suorgásis ja bargoeallimii laktáseaddji teavsttaid
- hálldaša čállon giela geavadagaid
- geavaha gulahallamisttis vuogálaš diehto- ja gulahallanteknologiija ja iežas mányggabealat lohkanáiddu.

Váljamáhttomihhtomearit, 3 mč

Giela ja girjjálašvuoda hámiid ja mearkkašumiid dovdan

Studeanta

- diđošta ja váldá vuhtii gielalaš, kultuvrralaš ja identitehtaid máŋggaláganvuoda mearkkašumi
- oahpásmuvvá girjjálašvuoda sierra šlájaide
- lohká ja analysere čáppagirjjálašvuoda.

Sierralágan teavsttaid dulkon ja buvttadeapmi

Studeanta

- oahpásmuvvá sierra teakstašlájaide ja analysere daid olggosbuktinvugiid
- buvttada ja dulko teavsttaid okto ja ovttas earáiguin
- addá ja vuostáiváldá konstruktiivvalaš máhcahaga buvttaduvvon teavsttas
- heiveha iežas buvttadan teavsttaid máhcahaga vuodul

Loaiddastan- ja joavkobargodáidduid ovddideapmi

Studeanta

- ovdanbuktá sihke spontána ja gárvejuvvon ovdanbuktima ja áiccalmahtá iežas ovdanbuktima
- ovddida joavkku bargama ja atná árvvus earáid oaidninvugiid
- čuovvu bargoeallima čoahkkin- ja ráđđádallangeavadagaid.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Gulahallan ja vuorrováikkuhus eatnigillii, sámegiella

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 4 mč

Sierralágan vuorrováikkuhusdiliin doaibman sámegillii

Studeanta

- gulahallá dili ja čuozáhatjoavkku mielde
- ásaha ulbmiliid iežas gulahallamii
- ákkastallá oainnuidis ja nággošiidis
- doaibmá ovttasbargo- ja joavkodiliin
- ovdanbuktá suorgásis laktáseaddji ihtagiid dahje áššiid nu, ahte geavaha suorggi doahpagiid
- ádde giela ja vuorrováikkuhusa mearkkašumi bargoeallimis ja servodagas

Sierra gálduin háhkkon teavsttaid geavaheapmi ja teavsta luottehahttivuođa árvvoštallan

Studeanta

- dovdá suorggistis ja bargoeallimis geavahuvvon teavsttaid ja mediaid
- dulko sierralágan teavsttaid ulbmiliid ja mihtilmas mearkkašumiid
- atná ávkin diehtogálduid ja árvvoštallá daid luottehahttivuođa
- čállá muituimerkejumiid ja čeahkkáigeassá guovddáš áššiid gullama, lohkama ja oaidnima vuođul
- čuovvu dahkkivuoigatvuođaid ja čujuha iežas geavahan gálduide.

Sierralágan teavsttaid buvttadeapmi sámegillii

Studeanta

- gulahallá dihtomielalaččat ovdan buvttedettiin iežas dovdduid, jurdagiid dahje oainnuid
- buvttada suorgásis ja bargoeallimii laktáseaddji teavsttaid
- dovdá čállon giela geavadagaid
- geavaha gulahallamisttis vuogálaš diehto- ja gulahallanteknologiija ja iežas mánggabealat lohkanáiddu.

Válgamáhttomihttomearit, 3 mč

Giela ja girjjálašvuođa hámiid ja mearkkašumiid dovdan

Studeanta

- diđošta ja váldá vuhtii gielalaš, kultuvrralaš ja identitehtaid mánggalárganvuođa mearkkašumi
- oahpásmuvvá girjjálašvuođa sierra šlájaid
- lohka ja analysere čáppagirjjálašvuođa.

Sierralágan teavsttaid dulkon ja buvttadeapmi sámegillii

Studeanta

- oahpásmuvvá sierra teakstašlájaid ja analysere daid olggošbuktinvugiid
- buvttada ja dulko teavsttaid okto ja ovttas earáiguin
- addá ja vuostáiváldá konstruktiivvalaš máhcahaga buvttaduvvon teavsttas
- heiveha iežas buvttadan teavsttaid máhcahaga vuođul.

Loaidastan- ja joavkobargodáidduid ovddideapmi

Studeanta

- ovdanbuktá sihke spontána ja gárvejuvvon ovdanbuktima ja áiccalmahtá iežas ovdanbuktima
- ovddida joavkku bargama ja atná árvvus earáid oaidninvugiid
- čuovvu bargoeallima čoahkkin- ja ráđđádallangeavdagaid.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpágiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpágiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpágiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpágiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuođaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpágiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Gulahallan ja vuorrováikkuhus eatnigillii, románagiella

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 4 mč

Sierralágan vuorrováikkuhusdiliin doaibman románagillii

Studeanta

- gulahallá dili ja čuožahatjoavkku mielde
- ásaha ulbmiliid iežas gulahallamii
- ákkastallá oainnuidis ja nággošiidis
- doaibmá ovttasbargo- ja joavkodiliin
- ovdanbuktá suorgásis laktáseaddji ihtagiid dahje áššiid nu ahte geavaha suorggi doahpagiid
- ádde giela ja vuorrováikkuhusa mearkkašumi bargoeallimis ja servodagas.

Sierra gálduin háhkkon teavsttaid geavaheapmi ja teavsta luottehahttivuođa árvoštallan

Studeanta

- dovdá suorggistis ja bargoeallimis geavahuvvon teavsttaid ja mediaid
- dulko sierralágan teavsttaid ulbmiliid ja mihtilmas mearkkašumiid
- atná ávkin diehtogálduid ja árvoštallá daid luottehahttivuođa
- čállá muituimerkejumiid ja čoahkkáigeassá guovddáš áššiid gullama, lohkama ja oaidnima vuođul
- čuovvu dahkkivuoigatvuođaid ja čujuha gálduide, maid lea geavahan.

Sierralágan teavsttaid buvttadeapmi románagillii

Studeanta

- gulahallá dihtomielalaččat ovdan buvttedettiin iežas dovduid, jurdagiid dahje oainnuid
- buvttada suorgásis ja bargoeallimii laktáseaddji teavsttaid
- dovdá čállon giela geavadagaid
- geavaha gulahallamisttis vuogálaš diehto- ja gulahallanteknologiija ja iežas mánnggabealat lohkanáiddu.

Válgamáhttomihttomearit, 3 mč

Giela ja girjjálašvuođa hámiid ja mearkkašumiid dovdan

Studeanta

- diđošta ja váldá vuhtii gielalaš, kultuvrralaš ja identitehtaid mánnggaláganvuođa mearkkašumi
- oahpásmuvvá girjjálašvuođa sierra šlájaide
- lohka ja analysere čáppagirjjálašvuođa.

Sierralágan teavsttaid dulkon ja buvttadeapmi románagillii

Studeanta

- oahpásmuvvá sierra teakstašlájaid ja analysere daid olggošbuktinvugiid
- buvttada ja dulko teavsttaid okto ja ovttas earáiguin
- addá ja vuostáiváldá konstruktivvalaš máhcahaga buvttaduvvon teavsttas
- heiveha iežas buvttadan teavsttaid máhcahaga vuođul.

Loaidastan- ja joavkobargodáidduid ovddideapmi

Studeanta

- ovdanbuktá sihke spontána ja gárvejuvvon ovdanbuktima ja áiccalmahttá iežas ovdanbuktima
- ovddida joavkku bargama ja atná árvvus earáid oaidninvugiid
- čuovvu bargoeallima čoahkkin- ja ráđđádallangeavadagaid.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpágiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpágiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuozáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpágiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpágiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuozáhagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpágiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Gulahallan ja vuorrováikkuhus eatnigillii, seavagiella

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 4 mč

Sierralágan vuorrováikkuhusdiliin doaimman seavagillii

Studeanta

- gulahallá dili ja čuozáhatjoavkku mielde
- ásaha ulbmiliid iežas gulahallamii
- ákkastallá oainnuidis ja nággosiiddis
- doaimmá ovttasbargo- ja joavkodiliin
- ovdanbuktá suorgásis laktáseaddji ihtagiid dahje áššiid nu ahte geavaha suorggi doahpagiid
- ádde giela ja vuorrováikkuhusa mearkkašumi bargoeallimis ja servodagas

Sierra gálduin háhkkon sevvojuvvon teavsttaid geavaheapmi ja teavsta luottehahttivuođa árvoštallan

Studeanta

- dovdá suorggistis ja bargoeallimis geavahuvvon teavsttaid ja mediaid
- dulko sierralágan sevvon teavsttaid ulbmiliid ja mihtilmas mearkkašumiid
- atná ávkin diehtogálduid ja árvoštallá daid luottehahttivuođa
- čállá muituimerkejumiid ja čoahkkáigeassá guovddáš áššiid ovdanbuktima ja oaidnima vuođul
- čuovvu dahkkivuoigatvuođaid ja čujuha iežas geavahan gálduide.

Sierralágan sevvon teavsttaid buvttadeapmi

Studeanta

- gulahallá dihtomielalaččat ovdan buvttedettiin iežas dovduid, jurdagiid dahje oainnuid
- buvttada teavsttaid mat čuvvot iežas suorggi ja bargoeallima teakstageavadagaid
- buvttada teavsttaid mat čuvvot seavagiela ráhkadusa
- geavaha gulahallamisttis vuogálaš diehto- ja gulahallanteknologiija ja iežas mánggabealat lohkanáiddu.

Válgamáhttomihttomearit, 3 mč

Suopmelaš seavagiela ja seavagielat girjjálašvuođa hámiid ja mearkkašumiid dovdan

Studeanta

- diđošta ja váldá vuhtii gielalaš, kultuvrralaš ja identitehtaid mánggaláganvuođa mearkkašumi
- oahpásmuvvá seavagielat girjjálašvuođa sierra šlájaide
- geahččá ja analysere seavagielat teavsttaid.

Sierralágan sevvon teavsttaid dulkon ja buvttadeapmi

Studeanta

- oahpásmuvvá sierra teakstašlájaid ja analysere daid olggosbuktinvugiid
- buvttada ja dulko sevvon teavsttaid okto ja ovttas earáiguin
- addá ja vuostáiváldá konstruktiiivválaš máhcahaga buvttaduvvon sevvon teavsttas
- heiveha iežas buvttadan teavsttaid máhcahaga vuođul.

Loaidastan- ja joavkobargodáidduid ovddideapmi

Studeanta

- ovdanbuktá sihke spontána ja gárvejuvvon ovdanbuktima ja áiccalmahtá iežas ovdanbuktima
- ovddida joavkku bargama ja atná árvvus earáid oaidninvugiid
- čuovvu bargoeallima čoahkkin- ja ráđđádallangeavdagaid.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpágiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpágiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpágiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpágiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpágiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Gulahallan ja vuorrováikkuhus eatnigillii, suomagiella

seavagielaidda

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 4 mč

Sierralágan vuorrováikkuhusdiliin doaibman suomagillii geavahemiin dárbbu mielde dulkoma

Studeanta

- gulahallá dili ja čuozáhatjoavkku mielde
- ásaha ulbmiliid iežas gulahallamii
- ákkastallá oainnuidis ja nággesiiddis
- doaibmá ovttasbargo- ja joavkodiliin
- ovdanbuktá suorgásis laktáseaddji ihtagiid dahje áššiid nu ahte geavaha suorggi doahpagiid
- ádde giela ja vuorrováikkuhusa mearkkašumi bargoeallimis ja servodagas

Sierra gálduin háhkkon teavsttaid geavaheapmi ja teavstta luottehahttivuođa árvoštallan

Studeanta

- dovdá suorggistis ja bargoeallimis geavahuvvon teavsttaid ja mediaid
- dulko sierralágan teavsttaid ulbmiliid ja mihtilmas mearkkašumiid
- atná ávkin diehtogálduid ja árvoštallá daid luottehahttivuođa
- čállá muituimerkejumiid ja čoahkkáigeassá guovddáš áššiid gullama dahje dulkoma, lohka ja oaidnima vuođul
- čuovvu dahkkivuoigatvuođaid ja čujuha iežas geavahan gálduide.

Sierralágan teavsttaid buvttadeapmi suomagillii geavahemiin dárbbu mielde dulkoma

Studeanta

- gulahallá dihtomielalaččat ovdan buvttedettiin iežas dovduid, jurdagiid dahje oainnuid
- buvttada teavsttaid mat čuvvot iežas suorggi ja bargoeallima teakstageavadagaid
- geavaha eanaš oasis giela vuođđoráhkadusaid
- geavaha gulahallamisttis vuogálaš diehto- ja gulahallanteknologiija ja iežas mánggabealat lohkašumiid.

Válgamáhttomihttomearit, 3 mč

Giela ja girjjálašvuođa hámiid ja mearkkašumiid dovdan

Studeanta

- diđošta ja váldá vuhtii gielalaš, kultuvrralaš ja identitehtaid mánggaláganvuođa mearkkašumi
- oahpásmuvvá girjjálašvuođa sierra šlájaid
- geahččá ja analysere teavsttaid.

Sierralágan teavsttaid dulkon ja buvttadeapmi

Studeanta

- oahpásmuvvá sierra teakstašlájaid ja analysere daid olggosbuktinvugiid
- buvttada ja dulko teavsttaid okto ja ovttas earáiguin
- addá ja vuostáiváldá konstruktiivvalaš máhcahaga buvttaduvvon teavsttas
- heiveha iežas buvttadan teavsttaid máhcahaga vuođul.

Loaidastan- ja joavkobargodáidduid ovddideapmi

Studeanta

- ovdanbuktá sihke spontána ja gárvejuvvon ovdanbuktima geavahemiin dárbbu mielde dulkoma ja áiccalmahtá iežas ovdanbuktima
- ovddida joavkku bargama ja atná árvvus earáid oaidninvugiid
- čuovvu bargoeallima čoahkin- ja ráđđádallangeavadagaid.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožahagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánngabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánngabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánngabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánngabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánngabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Gulahallan ja vuorrováikkuhus eatnigillii, studeantta iežas eatnigiella

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 4 mč

Sierralágan vuorrováikkuhusdiliin doaiman iežas eatnigillii

Studeanta

- gulahallá dili ja čuozáhatjoavkku mielde
- ásaha ulbmiliid iežas gulahallamii
- ákkastallá oainnuidis ja nággošiidis
- doaimá ovttasbargo- ja joavkodiliin
- ovdanbuktá suorgásis laktáseaddji ihtagiid dahje áššiid nu ahte geavaha suorggi doahpagiid
- ádde giela ja vuorrováikkuhusa mearkkašumi bargoeallimis ja servodagas.

Sierra gálduin háhkkon teavsttaid geavaheapmi ja teavsta luottehahttivuođa árvvoštallan

Studeanta

- dovdá suorggistis ja bargoeallimis geavahuvvon teavsttaid ja mediaid
- dulko sierralágan teavsttaid ulbmiliid ja mihtilmas mearkkašumiid
- atná ávkin diehtogálduid ja árvvoštallá daid luottehahttivuođa
- čállá muituimerkejumiid ja čeahkkáigeassá guovddáš áššiid gullama, lohka ja oaidnima vuođul
- čuovvu dahkkivuoigatvuođaid ja čujuha gálduide, maid lea geavahan.

Sierralágan teavsttaid buvttadeapmi iežas eatnigillii

Studeanta

- gulahallá dihtomielalaččat ovdanbuvttedettiin iežas dovdduid, jurdagiid dahje oainnuid
- buvttada teavsttaid mat čuvvot iežas suorggi ja bargoeallima teakstageavadagaid
- hálddaša čállon giela geavadagaid
- geavaha gulahallamisttis vuogálaš diehto- ja gulahallanteknologiija ja iežas mánggabealat lohkašumiid.

Válgamáhttomihttomearit, 3 mč

Giela ja girjjálašvuođa hámiid ja mearkkašumiid dovdan

Studeanta

- diđošta ja váldá vuhtii gielalaš, kultuvrralaš ja identitehtaid mánggalárganvuođa mearkkašumi
- oahpásmuvvá girjjálašvuođa sierra šlájaide
- lohka ja analysere čáppagirjjálašvuođa.

Sierralágan teavsttaid dulkon ja buvttadeapmi iežas eatnigillii

Studeanta

- oahpásmuvvá sierra teakstašlájaide ja analysere daid olggosbuktinvugiid
- buvttada ja dulko teavsttaid okto ja ovttas earáiguin
- addá ja vuostáiváldá konstruktivvalaš máhcahaga buvttaduvvon teavsttas
- heiveha iežas buvttadan teavsttaid máhcahaga vuođul.

Loaidastan- ja joavkobargodáidduid ovddideapmi

Studeanta

- ovdanbuktá sihke spontána ja gárvejuvvon ovdanbuktima ja áiccalmahtá iežas ovdanbuktima
- ovddida joavkku bargama ja atná árvvus earáid oaidninvugiid
- čuovvu bargoeallima čoahkin- ja ráđđádallangeavadagaid.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpágiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpágiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpágiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánngabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánngabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpágiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánngabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánngabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpágiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánngabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Gulahallan ja vuorrováikkuhus eatnigillii, suomagiella nubbin giellan

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 4 mč

Sierralágan vuorrováikkuhusdiliin doaibman

Studeanta

- gulahallá dili ja čuozáhatjoavkku mielde
- ásaha ulbmiliid iežas gulahallamii
- ákkastallá oainnuidis ja nággošiidis áddehahtti láchkai
- doaibmá ovttasbargo- ja joavkodiliin
- ovdanbuktá suorgásis laktáseaddji ihtagiid dahje áššiid nu ahte geavaha suorggi doahpagiid
- ádde giela ja vuorrováikkuhusa mearkkašumi bargoeallimis ja servodagas
- ovddida iežas suomagiela máhtu dihtomielalaččat.

Sierra gálduin háhkkon teavsttaid geavaheapmi ja teavstta luohtehahttivuođa árvoštallan

Studeanta

- dovdá suorggistis ja bargoeallimis geavahuvvon teavsttaid ja mediaid
- dovddiida sierralágan teavsttaid ulbmiliid ja mihtilmas mearkkašumiid
- atná ávkin diehtogálduid ja árvoštallá daid luohtehahttivuođa
- čállá muituimerkejumiid ja čoahkkáigeassá guovddáš áššiid gullama, lohkama ja oaidnima vuođul
- čuovvu dahkkivuoigatvuođaid áššáigullevaččat.

Sierralágan teavsttaid buvttadeapmi

Studeanta

- gulahallá dihtomielalaččat ovdanbuvttedettiin iežas dovdduid, jurdagiid dahje oainnuid
- buvttada teavsttaid mat čuvvot iežas suorggi ja bargoeallima teakstageavadagaid
- geavaha eanaš oasis giela vuođđoráhkadusaid
- geavaha čállon giela geavadagaid vuogálaččat
- geavaha gulahallamisttis vuogálaš diehto- ja gulahallanteknologiija ja iežas mánggabealat lohkanáiddu.

Válgamáhttomihttomearit, 3 mč

Giela ja girjjálašvuođa hámiid ja mearkkašumiid dovdan

Studeanta

- diđošta ja váldá vuhtii gielalaš, kultuvrralaš ja identitehtaid mánggaláganvuođa mearkkašumi
- oahpásmuvvá girjjálašvuođa sierra šlájaide
- lohká suomagielat girjjálašvuođa.

Sierralágan teavsttaid dulkon ja buvttadeapmi

Studeanta

- oahpásmuvvá sierra teakstašlájaide ja analysere daid olggošbuktinvugiid
- buvttada ja dulko teavsttaid okto ja ovttas earáiguin
- addá ja vuostáiváldá konstruktiiivvalaš máhcahaga buvttaduvvon teavsttas
- divoda iežas buvttadan teavsttaid máhcahaga vuođul.

Loaidastan- ja joavkobargodáidduid ovddideapmi

Studeanta

- ovdanbuktá sihke spontána ja gárvejuvvon ovdanbuktima ja áiccalmahtta iežas ovdanbuktima
- ovddida joavkku bargama ja atná árvvus earáid oaidninvugiid
- čuovvu bargoeallima čoahkkin- ja ráđđádallangeavadagaid.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpágiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpágiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuozáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpágiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpágiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuozáhagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpágiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Gulahallan ja vuorrováikkuhus ruovttueatnama nuppi gillii, ruođagiella

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 1 mč

Ruovttueatnama nuppi giela geavaheapmi bargui laktáseaddji sierralágan vuorrováikkuhusdiliin

Studeanta

- ceavzá beaivválaš eallimii gulli rutiidnalágan vuorrováikkuhusdiliin
- dulko suorgásis laktáseaddji oanehis teavsttaid
- buvttada oanehis teavsttaid nu, ahte geavaha suorggi sátneráju.

Váljamáhttomihttomearit, 3 mč

Ruovttueatnama nuppi gielain gulahallan bargoeallima vuorrováikkuhusdiliin

Studeanta

- ceavzá bargui laktáseaddji beaivválaš vuorrováikkuhusdiliin
- buktá iežas ovdan dili mielde nu ahte geavaha ruođagillii ja kultuvrii mihtilmas olggosbuktimiid
- buvttada suorgásis laktáseaddji teavsttaid
- vällje ja atná ávkin sierralágan diehtogálduid ruovttueatnama nuppi gillii.

Riikkagielaid ja kultuvrraid mearkkašumi ádden kultuvrralaččat mánggalágan Suomas

Studeanta

- ádde ja váldá vuhtii ruođagiela sajádaga riikkagiellan ja dan mearkkašumi kultuvrralaččat mánggalágan Suomas
- ádde ruođagiela ja kultuvrra mearkkašumi davviriikkalaš ovttasbarggus.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidasit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Gulahallan ja vuorováikkuhus vierisgillii

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 3 mč

Vierisgiela geavaheapmi sierralágan vuorováikkuhusdiliin

Studeanta

- ceavzá njálmálaš vuorováikkuhusdiliin
- buvttada vuorováikkuhusas dárbašlaš teavsttaid
- ságastallá iežas bargguin
- buvttada suorgásis laktáseaddji teavsttaid
- dulko suorgásis laktáseaddji teavsttaid
- árvoštallá ja ovddida iežas giellamáhtu.

Dieđu viežžan sierralágan vierisgielat gálduin

Studeanta

- viežžá doaimmastis dárbašlaš vierisgielat dieđu sierra gálduin
- árvoštallá ja vállje dieđu vuogálašvuoda, luohtehahttivuoda ja áigeovuodilvuoda dáfus.

Gielalaččat ja kultuvrralaččat mánggahámat birra doaimman

Studeanta

- dovda iežas lohkan giela ja kultuvrra váikkuhusa vuorováikkuhusdillái
- gulahallá mánggagielat ja -kultuvrralaš birra
- deaivá olbmuid ovtaveardásaččat ja nu ahte atná sin árvvus.

Válgamáhttomihttomearit, 3 mč

Vierisgielain gulahallan bargoeallima diliin

Studeanta

- ceavzá mánggalágan bargui laktáseaddji vuorováikkuhusdiliin
- buktá iežas ovdan vugiin dego dilli eaktuda.

Aktiivalaš riikkavuložin doaimman vierisgielat oktavuodain

Studeanta

- doaimmá aktiivalaš riikkavuložin nu ahte geavaha vierisgiela
- gulahallá vierisgielain barggus ja árgabeaivve eallimis nu, ahte ádde vuoigatvuodaidis ja geatnegasvuodaidis
- váldá vuhtii doaimmastis sierra kultuvrraid guovddáš sárgosiid.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giitthahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Doaibman digitála birrasis

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 2 mč

Diehto- ja gulahallanteknihkalaš rusttegiid välljen ja geavaheapmi Studeanta

- vällje vuogálaš rusttegiid ja prográmmaid
- geavaha vuogálaš digitála rusttegiid

Digitála bálvalusaid ja prográmmaid geavaheapmi Studeanta

- ohcá, gieđahallá ja juogada sierralágan dieđu
- árvoštallá digitála sisdoalu luohtehahttivuođa
- geavaha dábáleamos teakstagieđahallan-, tabeallarehkenastin- ja ovdanbuktingrafihkkaprográmmaid
- geavaha vuogálaš digitála bálvalusaid ja prográmmaid barggustis

Vásttolaš ja dorvvolaš doaibman

Studeanta

- čuovvu diehtosuodje- ja diehtodorvorávvagiid
- suddje iežas persovnnalaš dieđuid ja priváhtavuođa
- dovdá dábáleamos kyber- ja diehtodorvoáitagiid
- geavaha gulahallanbálvalusaid ja sosiála media bálvalusaid vásttolaččat
- geavaha ja juogada digitála sisdoaluid nu, ahte čuovvu dahkkivuoigatvuođaid
- dovdá digitála rusttegiid ja prográmmaid geavaheami váikkuhusaid dearvvašvuhtii ja buresveadjimii.

Váljamáhttomihttomearit, 3 mč

Digitála birrasiid ja prográmmaid ávkinatnin

Studeanta

- dovdá barggus dáfus guovddáš fierbmeservošiid
- atná ávkin searvvušlaš bargama prográmmabirrasiid ja bálvalusaid
- hukse iežas ámmátlaš fierbmeidentitehta

Digitála sisdoaluid buvttadeapmi ja juohkin

Studeanta

- buvttada ja juogada vásttolaččat digitála materiála iežas ámmáhii laktáseaddji fierpmádagain
- geavaha dahje heiveha sisdoaluid nu, ahte váldá vuhtii geavahan- ja dahkkivuoigatvuođaid

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Dáidda ja hutkás olggosbuktin

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 1 mč

Kultuvrraid ja dáidaga mearkkašumi dovdán buresveadjimii

Studeanta

- atná ávkin kultuvrraid ja dáidaga sierra hámiid barggustis
- dovdá ovdamearkkaid báikkálaš ja našuvnnalaš kultuvrras ja dáidagis
- dovdá kultuvrra ja dáidaga váikkuhusaid buresveadjimii.

Iešolggosbuktin dáidaga ja hutkás olggosbuktima vugiiguin

Studeanta

- ovddida iežas hutkás olggosbuktima
- iešolggosbuktá dáidaga ja hutkás olggosbuktima vugiiguin iešheanaláčat dahje ovttasbarggus earáiguin

Hutkás iešolggosbuktin čállimiin

Studeanta

- geahččala hutkás čállima sierralágan vugiid
- atná ávkin čáledettiin sierralágan fiktiivva teavsttaid
- geavaha čáppagirjjálašvuoda iežas barggu doarjjan.

Válgamáhttomihttomearit, 3 mč

Dieđu áiccalmastin ja čoaggin kulturbirrasis ja dan ihtagiin

Studeanta

- áiccalmastá iežas kulturbirrasa
- čoaggá dieđu iežas kulturbirrasa ihtagiin iežas válljen geahččanguovllus.

Buktosa, buktaga dahje bálvalusa ollašuhttima plánen ja geahččaleapmi hutkás olggosbuktima vugiin

Studeanta

- pláne buktosa, buktaga dahje bálvalusa nu, ahte geavaha hutkás olggosbuktima vugiid
- geahččala buktosa, buktaga dahje bálvalusa ollašuhttima hutkás olggosbuktima vugiin.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

2.26 Matemáhtalaš-luonddudiedálaš máhttu, 6 MČ (106728)

Matematihkka ja matematihka heiveheapmi

Geatnegahtton máhttomihhtomearit, 4 mč

Vuodđomatematihka geavaheapmi bargo- ja árgabeaieallimis

Studeanta

- rehkenastá vuodđorehketdoaimmahusaid čavde-, desimála ja cuovkaloguiguin
- rehkenastá proseantaluoituid
- dahká ekonomijamatematihka rehkegiid (boadut, manut, reanttut, loanat ja vearut)
- dahká mihttoovttadagaid nuppástumiid
- čovdá vuosttaš vuoimmi ovttahtodagaid

- rehkenastá dá báleamos viidodat- ja geassorehketdoaimmahusaid
- rehkenastá skálii laktáseaddji rehketdoaimmahusaid
- atná ávkin njuolggogolbmačiega geometriija geavadaga čuolmmaid čovddedettiin.

Logalaš árvvoštallannávcca, matemáhtalaš vugiid ja veahkkeneavvuid geavaheapmi matemáhtalaš čuolmmaid čovdimii

Studeanta

- govvida málliin oktageardán čuolmmaid vuosttaš vuoimmi ja váilevaš nuppi vuoimmi ovttahtodagaiguin, čovdá daid ja dulko ožžojuvvon bohtosiid
- geavaha rehkenastinmašiinna, tabeallarehkenastinprográmma ja eará veahkkeneavvuid čuolmmaid čovdimii
- ohcá tabeallain ja govvideaddjiin dieđu, mii dárbbášuvvo čuolmmaid čovdimis
- gieđahallá ja áiccalmahtá statistihkalaš materiálaid
- meroštallá ja dulko mihttologuid (gaskaárvvu, moda ja mediána) statistihkalaš materiálain
- fuomáša stuorisvuodaid gaskasaš sorjasvuodaid ja veardduslašvuodaid.

Bohtosiid riektavuoda, sturrodatluohká ja geavahuvvon čovdinvuogi árvvoštallan

Studeanta

- sihkkarastá rehkegiid riektavuoda
- sihkkarastá ahte bohtosa ovtadat ja nummirdárkilvuohta leat jierpmálaččat
- árvvoštallá geavahuvvon čovdinvuogi anihahttivuoda.

Matemáhtalaš máhtu árvvoštallan ja mearkkašumi dovđán

Studeanta

- dovddiida iežas nannodagaid ja ovddidančuožáhagaid matemáhtalaš máhtustis
- dovddiida matematihka mearkkašumi bargoneavvun bargo- ja árgabeaieallimis.

Váljamáhttomihhtomearit, 3 mč

Matemáhtalaš čuolmmaid čovdin gávnnaheamiin, ovttahtodagaiguin ja govvideaddjiiguin

Studeanta

- atná ávkin nuppi vuimmi ovttahtodagaid, ovttahtodatpáraid, tabeallaid ja govvideaddjiid matemáhtalaš čuoimmaid čoavdimis
- dovddiida eksponentiála málle ja čoavdá oktageardán eksponeantaovttamahtodaga
- atná ávkin njuolggočieegahasaidd, golmmačieegahasaidd ja eará golmmačieegahasaidd trigonometriija matemáhtalaš čuoimmaid čoavdimis.

Matemáhtalaš dieđu háhkan, luohkkájuohku ja dulkon

Studeanta

- geavaha statistihkaid, tabeallaid ja grafihkalaš ovdanbuktimiid matemáhtalaš dieđu dovdamii ja veardideapmái
- dovddiida normálajuohkášumi doahpaga ja grafihkalaš ovdanbuktima
- čoaggá, juohká luohkáide ja analysere tabeallaid ja grafihkalaš dieđu iešguđetlágan gálđuin.

Informašuvnna buvttadeapmi statistihkamateriálas ja duohtavuođaid rehkenastin

Studeanta

- buvttada ja dulko statistihkamateriálas gaskaloguid ja gaskabieđggusvuođa sihke diskrehta juohkášumi vuordámušárvvu
- dovddiida duohtavuohtarehkenastima mearkkašumi ja rehkenastá duohtavuođaid.

Čovdosiid riektavuođaid ja bohtosiid sturrodatluohká árvoštallan

Studeanta

- sihkarastá matemáhtalaš čovdosiid riektavuođa
- gávnnaha matemáhtalaš čovdosiid bohtosa sturrodatluohká.

Ekonomiijamatematihka heiveheapmi

Studeanta

- dahká gollo- ja gánnihahttivuohtaveardádallamiid
- dahká gollo- ja gánnáheami veardádallamiid vuodul jurddabohtosiid.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidasit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Fysikálalaš ja kemijalaš ihtagač ja daid

heiveheapmiGeatnegahtton máhttomihhtomearit, 2 mč

Fysihka doahpagaidd ja stuorisvuodaid gaskasaš sorjjasvuodaid dovdán ja rehketdoaimmahusaid dahkan

Studeanta

- govvida ja ákkastallá dábálaš fysihka ihtagaidd (lihkadeapmi, fápmu, energiija, liekkas ja elektrisitehta) guovddáš doahpagaiguin
- ovttahtá dábálaš fysihka ihtagaidda laktáseaddji iešvuodaid ja stuorisvuodaid
- čovdá oktageardán dássidis lihkadeapmái ja energijai laktáseaddji rehketstuhkaid.

Kemiija doahpagaidd ja stuorruvuodaid gaskasaš sorjjasvuodaid dovdán ja rehketdoaimmahusaid dahkan

Studeanta

- govvida ja ákkastallá dábálaš kemiija ihtagaidd (álgoávdnasat ja ovttahtusat, seaguhusat, kemijalaš reakšuvnnat ja čatnosat, oksideren ja álkideapmi sihke sivrrat ja alkálat) guovddáš doahpagaiguin
- ovttahtá dábálaš kemiija ihtagaidda laktáseaddji iešvuodaid ja stuorruvuodaid
- čovdá oktageardán ávnnasmearrái ja veahkatvuhtii laktáseaddji rehketstuhkaid.

Kemiija ja fysihka dáidduid heiveheapmi ja máhttu bargo- ja árgabeaieallimis

Studeanta

- dovdá masa fysihka ja kemiija dárbbášuvvojit bargo- ja árgabeaieallimis
- dovdáida maid fysihka njuolggadusvulošvuodaid ja dorvvolašvuodaoainnuid galggašii váldit vuhtii bargo- ja árgabeaieallimis
- váldá vuhtii kemijalaš ávdnasiid iešvuodaid ja vejolaš birasriskkaid, mat geavahuvvojit bargo- ja árgabeaieallimis
- dovdáida ihtagaidd ja ávdnasiid birasváikkhusaid
- atná ávkin kemikálaid geavahandorvvolašvuodadieđáhusaid
- giehtadallá kemijalaš ávdnasiid almmá riskerekeahhtá iežas, earáid dahje birrasa dorvvolašvuoda
- dovdáida iežas nannodagaid ja ovddidančuozáhagaid fysihka ja kemiija máhtustis

Válgamáhttomihhtomearit, 3 mč

Fysikálalaš ja kemijalaš ihtagaidda laktáseaddji eksperimentála mihtidemiid dahkan ja áican

Studeanta

- dahká eksperimentála mihtidemiid ja áiccada mekanihka ja energiija ihtagaidd ja daid njuolggadusvulošvuodaid nu, ahte geavaha heivvolaš vugiid ja reaidduid
- dahká eksperimentála mihtidemiid ja áiccada sivrraide ja alkálaide, oksyderemii ja álkideapmái sihke orgánalaš kemijai laktáseaddji ihtagaidd ja daid njuolggadusvulošvuodaid nu, ahte geavaha heivvolaš vugiid ja reaidduid.

Eksperimentála mihtidanbohtosiid gieđahallan ja áicamiid analyseren

Studeanta

- buktá ovdan guovddáš mihtidanbohtosiid tabeallain ja grafihkalaš ovdanbuktimiin
- gieđahallá mihtidanbohtosiid matemáhtalaš vugiiguin ja govvida málliin ihtagaidd maid lea

- áican
- meroštallá vejolaš mihtidanbohtosiid feailadahkkiid ja almmuha bohtosa vuogálaš dárkivuodain
- árvvoštallá mihtidanbohtosiid luhtehahttivuoda
- guorahallá dili mihtidanbohtosiiguin.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuođđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuođđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuođđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

2.27 Servodat- ja bargoeallinmáhttu, 9 mč (106729)

Servodagas ja riikkavuložin doaibman

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 2 mč

Suopmelaš servodagas doaibman

Studeanta

- dovdá riikkavuloža vuodđovuoigatvuodaid ja geatnegasvuodaid
- čuovvu dásseárvvu ja ovtaveardásašvuoda prinsihpaid
- doaibmá aktiivvalaš riikkavuložin ja geavaha mánggabealat váikkuheami vugiid.

Servodaga bálvalusaid geavaheapmi ja geavaheaddjin doaibman

Studeanta

- dovdá ja máhtá geavahit servodaga bálvalusaid
- dovdá vuoigatvuodaidis ja geatnegasvuodaidis geavaheaddjin
- doaibmá vásttolaš geavaheaddjin
- háhká geavaheaddjiášiin dieđu man dárbbáša.

Iežas dállođu plánen ja dállođu laktáseaddji riskkaid árvvoštallan

Studeanta

- árvvoštallá ja dovdá ekonomalaš dillái váikkuheaddji dahkkiid
- čuovvu iežas bođuid ja manuid
- pláne háhkamušaid
- veardida sierralágan ruhtadanvejolašvuodaid
- ásaha persovnnalaš ekonomalaš ulbmiliid
- ovddaldastá iežas dállođu váikkuheaddji riskadahkkiid sierralágan eallindilis.

Válgamáhttomiehttomearit, 3 mč

Servodatlaš oassálastin ja váikkuheapmi

Studeanta

- ohcá dieđu servodatlaš váikkuhanvejolašvuodain
- čuovvu servodatlaš mearrádusdahkama
- oassálastá servodatlaš váikkuheapmái.

Suorggi servodatlaš mearkkašumi árvvoštallan

Studeanta

- čuovvu suorggi servodatlaš ságastallama
- árvvoštallá iežas suorggi mearkkašumi servodagas ja boahhtevuoda oidnosiid.

Álbmotekonomiija vuodđoáššit ja guovddáš doaibmit

Studeanta

- čuovvu ekonomijai guoski ođđasiid
- dovdá servodatlaš ja ekonomalaš dili ovdáneami mearkkašumi almmolaččat ja iežas suorggi bargosajiide ja barggu oažžumii
- ádde álbmotekonomiija vuodđoáššiid, -doahpagiid ja guovddáš doaibmiid.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánngabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánngabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuođaid • heiveha dieđu mánngabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánngabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánngabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Bargoeallimis doaibman

Geatnegahtton

máhttomihttomearit, 2 mč

Suorggi bargomárkaniid dili ja gelbbolašvuodadárbbuid čielggadeapmi

Studeanta

- čielggada suorggi bargomárkaniid dili
- dovdá bargomárkanorganisašuvnnaid guovddáš prinsihpaid
- diehtá iežas suorggi guovddáš ámmátlaš fierpmádagaid
- dovddiida gelbbolašvuoda, mii dárbbášuvvo iežas suorggi iešguđet bargguin

Bargošiehtadusa dahkan bargoaddiin

Studeanta

- oahpásmuvvá iežas suorggi bargoeavttuide ja guovddáš bargoláhkamearrádusaide
- dárkkista bargošiehtadusa sisdoalu nu, ahte geavaha dárbbu mielde áššedovdiveahki.

Bargoservoša oassin doaibman

Studeanta

- čuovvu addon bargoáiggiid ja šihiton doaibmavugiid ja doaibmá geabbilit sierralágan diliin
- čuovvu barggustis rávvagiid, mat laktásit olggosoidnimii ja gárvodeapmái
- atná barggustis vuogálaš suodjebiktasiid ja čuovvu bargodorvvolašvuodarávvagiid
- bargá lunddolaččat oassin mánggahámat ja kultuvrralaččat mánggalágan bargoservoša.

Váljamáhttomihttomearit, 3 mč

Bargoservoša lahttun doaibman

Studeanta

- dovdá iežas rolla bargoservoša lahttun
- bargá bargosaji doaibmakultuvrra mielde
- čuovvu šihiton doaibmavugiid ja ovddida iežas doaibmavugiid.

Bargoeallima sierralágan vuorrováikkuhus- ja joavkodiliin doaibman

Studeanta

- doaibmá konstruktiivvalaččat sierralágan bargoeallima vuorrováikkuhusdiliin
- ovddida iežas vuorrováikkuhusáidduid iežas oažžun máhcahaga vuodul
- doaibmá sierralágan joavkodiliin iežas barggu ja bargosaji doaibmakultuvrra mielde
- geavaha vuogálaš psykologalaš dieđu ovddidit iežas ja bargoservoša buresveadjima.

Suorggi barggaid čielggadeapmi našuvnnalaš ja riikkaidgaskasaš bargomárkaniin

Studeanta

- ohcá iešheanalaččat dieđu iežas suorggi bargosajiin našuvnnalaš ja riikkaidgaskasaš bargomárkaniin
- gávdná alccesis heivvolaš bargosajiid našuvnnalaš ja riikkaidgaskasaš bargomárkaniin.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giitteahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidasit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Studeren- ja karriearaválmmašvuodát

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 1 mč

iežas beroštumi čuožáhagaid, vejolašvuodaid ja doarjaga dárbbu dovdán

Studeanta

- čuovvu iežas oahppama ovdáneami ja máhtu háhkama nu, ahte dovdá vejolaš doarjaga dárbbu
- dovdá iežas beroštumi čuožáhagaid ja iežas ámmátlaš vejolašvuodaid
- čielggada ja dovdá iežas nannodagaid, válmmašvuodaid ja ovddidančuožáhagaid
- árvoštallá iežas oahppama ja máhtu jeavddalaččat.

Dutkosa ja karrierii guoski válljemiid dahkan

Studeanta

- čielggada alcces heivvolaš molssaeavttuid iežas karriearaplána doarjjan nu, ahte geavaha sierralágan diehtogálduid ja elektrovnnalaš bagadanbálvalusaid
- diehtá iežas dutkosa čoagganeami, dutkosis gáibiduvvon čadaheamiid ja válljema vejolašvuodaid, mat ovddidit bargoeallimii sajáiduvvama ja iežas karriearaplána
- čuovvu dutkosa čadaheami ovdáneami
- geavaha vuogálaš oahppanberrasiid iežas máhtu hágadettiin.

Dieđu háhkan sierralágan joatkkaskuvlenvejolašvuodain ja skuvlenfálaldagain dutkosa čadaheami áigge

Studeanta

- geavaha diehtogálduid, bagadanbálvalusaid ja ohcanvuogádagaid, mat dárbbášuvvojit joatkkaskuvlemii ja boahttevuođa plánemii
- háhká dieđu alcces heivvolaš joatkkaskuvlema molssaeavttuin ja dahká karriearaplána
- oahpásmuvvá joatkkaskuvlema sisabeassangáibádusaide, ohcanmeannudeapmái ja válljenkritearaide.

Bargguoažžumii ja iežas gelbbolašvuoda ovdabuktimii ráhkkaneapmi dutkosa čadaheami áigge

Studeanta

- oahpásmuvvá bargoeallima fállan vejolašvuodaide, bargoberrasiidda ja kárte alcces heivvolaš karriearamolssaeavttuid
- čalmmustahtá iežas máhtu ja nannodagaid bargoohcama várás ja ovdanbuktá iežas gelbbolašvuoda gokčevaččat
- ohcá bargosajiid ja atná ávkin ohcanvuogádagaid ja -vugiid
- beaiváda iežas karriearaplána bargguoažžuma várás.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidasit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Fitnodatdoallivohta ja fitnodatdoallilágan doaiman

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 1 mč

Fitnodaga mihttomeriid čuovvu doaiman

Studeanta

- ádde fitnodatdoaimma mearkkašumi servodagas
- doaima ekonomalaččat ja nu, ahte vuolggasadjin leat áššehasaid sávaldagat ja dárbbut
- ádde iežas doaimama mearkkašumi oassin bargoservoša.

Gávpeidea ja dan ollašuhhtinvejolašvuodaid árvvoštallan

Studeanta

- hutká gávpeidea nu, ahte váldá vuhtii áššehasa dárbbuid
- gávdná fitnodaga vuodđudeami doarju guovddáš bálvalusaid ja diehtogálduid
- čielggada fierpmádagaid, mat dárbbášuvvojit gávpeidea ollašuhhtimii
- árvvoštallá gávpeidea ollašuhhtima ekonomalaš eavttuid
- árvvoštallá iežas válmmašvuodaid doaimmat fitnodatdoallin
- čielggada fitnodatdoaimma riskkaid ja vejolašvuodaid.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giitthahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaibmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaibmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidásit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Bargonávcca ja buresveadjima

bajásdoallan

Geatnegahtton máhttomihttomearit, 2 mč

Dearvvašvuodas ja doaibmanávccas fuolaheapmi

Studeanta

- ohcá mánggabealat dieđu iežas ahkeluohká dearvvašvuodaerohusain ja vejolašvuodain ovddidit iežas dearvvašvuoda ja doaibmanávcca
- ráhkada alcces dili mielde beaivádan láhkai leahkki ja mánggabealat plána mainna ovddida iežas dearvvašvuoda ja buresveadjima nu, ahte váldá das vuhtii lihcadeami, biebmama, nahkára, miela buresveadjima, nikotiidnakeahtesvuoda ja gárrenávnnaskeahtesvuoda, seksuáladearvvašvuoda ja olmmošgaskavuodaid mearkkašumi bajásdoallat studeren- ja bargonávcca
- ovddida iežas dearvvašvuoda ja buresveadjima aktiivvalaččat ja árvoštallá duodalaččat plána ollašuvvama ja ulbmiliid ollašuhttima nu ahte atná ávkin árvoštallamis maiddá máhcahaga, man lea ožžon earáin.

Doaibmabirrasa ja doaibmama dorvvolašvuoda ja dearvvašvuoda árvoštallan

Studeanta

- doaibmá šihhton dorvvolašvuoda ja dearvvašvuoda ovddideaddji doaibmarávvgiid mielde ovttasbarggus earáiguin ja árvoštallá iežas doaibmavugiid ovddidandárbuid
- váldá barggustis mánggabealagit vuhtii iežas ámmáha noađuhandahkkiid ja ovddida iežas bargonávcca
- čielggada ergonomiija váikkuhusaid bargonákcii sierralágan bargobirrasiin.

Studeren- ja bargonávcca ja buresveadjima ovddideapmi lihkademiin

Studeanta

- ohcá mánggabealagit dieđu lihcadeami ávkkiin ja gáibádusain dearvvašvuhtii sihke studeren- ja bargonákcii ja váldá vuhtii fysalaš doaibmanávcca ovddideaddji plánastis maiddá suorggiguovdasaš gáibádusaid studeren- ja bargonávcca bajásdoallamii
- ovddida iežas studeren- ja bargonávcca gáibideaddji fysalaš iešvuodaid ja ergonomiijadáidduid
- lihkada áđamus lági mielde go geahččala lihkadandiliin ovddidit iežas studeren- ja bargonávcca.

Bárttiid šaddama eastadeapmi ja vuosttašveahki addin

Studeanta

- doaibmá fuolalaččat ja eastada bárttiid šaddama
- addá vuosttašveahki ja ohcá rivttes áigge lasseveahki
- eastá doaimmainis lassebárttiid šaddama.

Válgamáhttomihttomearit, 3 mč

Bargonávcca ja buresveadjima bajásdoallan ja ovddideapmi lihkademiin

Studeanta

- čuovvu, árvoštallá ja bajásdoallá iežas fysalaš doaibmanávcca sihke oassálastá aktiivvalaččat lihkadandilálašvuodaide ja nu ovddida vuiges spealu prinsihpaid

ollašuvvama

- heiveha mánggabealagit motoralaš vuodđodáidduid ja lihcadeami šládjadáidduid, mat dárbbášuvvojit lihcadeami buđaldeapmái
- árvoštallá ja ákkastallá iežas noađuhuvvoma ja bargonákcagáibádusaid iežas doaimanávcca ektui.

Oahppolágádusaid ja studeanttaid buresveadjima ja searvevuođa ovddideapmi

Studeanta

- doaimmá aktiivvalaččat studeantajoavkku lahttun sihke pláne ja oassálastá studeanttaid lágidan lihkan- ja eará dáhpáhusaide ja dilálašvuodaide nu, ahte ovddida buresveadjima ja searvevuođa.

Árvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaimmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaimmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaimmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožahagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaimmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaimmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolmadiliid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpagiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaimmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaimmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolmadiliid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaide • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožahagaid
Giittehahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaimmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaimmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolmadiliid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpagiid ja dieđuid viidasit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

Suvdilis ovdáneami ovddideapmi

Geatnegahtton máhttomihhtomearit, 1 mč

Suvdilis ovdáneami prinsihpat

Studeanta

- diehtá suvdilis ovdáneami ekologalaš, ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš suvdilisvuoda guovddáš mihttomeriid ja daid čatnaseami nubbi nubbái
- hábme olbmo doaimma mearkkašumi dálkkádatrivdamii
- ádde luonddu mánggahámatvuoda mearkkašumi ja dovdá luondduriggodagaid suvdilis geavaheami vealtameahtunvuoda našuvnnalaččat ja globálalaččat
- dovdá suvdilis ovdáneami doaibmavugiid eallimisttis ja barggustis.

Čitnaneutrálavuoha ja gierdogeavaekonomiija

Studeanta

- ádde čitnaneutrálavuoda ja gierdogeavaekonomiija prinsihpaid
- dovdá buktaga dahje bálvalusa energiija- ja materiálabeaktivuoda.

Doaibmama ehtalaš geahččanguovllut

Studeanta

- dovdá bargui laktáseaddji ehtalaš válljemiid
- árvoštallá iežas ja earáid čovdosiid ehtalaččat.

Válgamáhttomihhtomearit, 3 mč

Suvdilis ovdáneami árvoštallan

Studeanta

- oahpásmuvvá bargosaji dahje suorggi doibmii suvdilis ovdáneami geahččanguovllus
- árvoštallá bargosaji dahje suorggi suvdilis ovdáneapmái váikkuheaddji dahkkiid
- dahká evttohusaid suvdilis ovdáneami ovddidančuozáhagain.

Suvdilis ovdáneami doaibmavugiid plánen

Studeanta

- meroštallá ulbmiliid suvdilis ovdáneami ovddideapmái ja čuolmmaid čoavdimii bargosajistis dahje suorggistis
- vállje suvdilis ovdáneami ovddideaddji vugiid ja doaibmavugiid
- ráhkada áigetávvaliid bargguide ja meroštallá resurssaid
- pláne dárbbášlaš ovttasbarggu.

Suvdilis ovdáneami aktiivvalaš doaibmin doaibman

Studeanta

- ollašuhttá suvdilis ovdáneami doaibmavugiid bargosajistis dahje suorggistis
- doaibmá suvdilis ovdáneami ovdamearkan ja movttiidahtta earáid suvdilis ovdáneami doibmii
- ovdanbukta doaibmavugiid nuppástuhttindárbbuid birra.

Suvdilis ovdáneami doaimma lihkostuvvama árvvoštallan

Studeanta

- árvvoštallá doaimmavugiid dahje buktosiid nuppástuvvama bargosajistis dahje suorggistis
- ovdanbuktá ovddidandárbbuid suvdilis ovdáneami ovddideapmái boahttevuodas.

Árvvoštallan

Studeanta	
Duhtadahtti 1	<ul style="list-style-type: none"> • dárbbáša gaskkohagaid doarjaga rutiidnalágan diliin • doaimmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin áššáigullevaččat • dovdá oassesuorggi vuodđodoahpágiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu formálalaččat • árvvoštallá iežas ceavzima
Duhtadahtti 2	<ul style="list-style-type: none"> • doaimmá eanaš oasis iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaimmá oahpes vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • dovdá oassesuorggi guovddáš doahpágiid ja dieđuid • geavaha vuodđodieđu vuogálaččat • árvvoštallá iežas ceavzima ja dovdá iežas nannodagaid ja ovddideami čuožáhagaid
Buorre 3	<ul style="list-style-type: none"> • doaimmá iešheanalaččat rutiidnalágan diliin • doaimmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat • čoavdá dábálaš čuolbmadiid • hálddaša oassesuorggi guovddáš doahpágiid ja dieđuid • geavaha dieđu mánggabealagit • árvvoštallá iežas ceavzima ja dahká evttohusaid ovddidit iežas doaimma
Buorre 4	<ul style="list-style-type: none"> • doaimmá iešheanalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaimmá dábálaš vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid nu ahte geavaha mánggabealat vugiid • hálddaša oassesuorggi doahpágiid ja dieđuid ja dovdá dasa laktáseaddji sierraiešvuodaid • heiveha dieđu mánggabealagit ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat, dovdá nannodagaidis ja ovddideami čuožáhagaid
Giitthahtti 5	<ul style="list-style-type: none"> • doaimmá iešheanalaččat ja systemáhtalaččat rutiidnalágan ja molsašuddi diliin • doaimmá molsašuddi vuorrováikkuhusdiliin ovttasbargonávccalaččat ja konstruktiivvalaččat • čoavdá čuolbmadiid mánggabealat vugiiguin ja dahká ovddidanevttohusaid • hálddaša oassesuorggi doahpágiid ja dieđuid viidasit ja čiekŋalit • heiveha dieđu mánggabealagit, kritihkalaččat ja buriin ákkain • árvvoštallá iežas ceavzima duođalaččat ja ovdanbuktá ákkastallon čovdosiid ovddidit iežas máhtu

3 Duoji máhttosuorgi

Duoji máhttosuorggi čađahan artesána máhtta háhkat ja geavahit duodjesuorggi kulturdieđu barggustis. Son máhtta háhkat ja giehtadallat duodjesuorggi ávdnasiid luonddu lunddolaš birrajohtima ja lohpegeavadagaid mielde. Son máhtta hábmet, plánat ja válmmaštit duodjesuorggi buktagiid, plánat iežas barggu ja háhkát mánggabealagit dieđu iežas suorggis. Son geavaha barggustis sámeielat ámmásátneráju. Dáiddaindustriijasuorgái leat mihtilmasat estehtalaš, visuálalaš ja kultuvrralaš máhttu, giehtadáiddut sihke fitnodatdoallivuohta.

Duoji máhttosuorggi čađahan artesána sáhtta bargat fitnodatdoallin dahje suorggi bargguin dujiid dahjege buktagiid hábmen, plánen ja válmmaštanbargguin, bagadallandoaimmas, áššehasbálvalusas ja vuovdinbarggus.

Dáiddaindustriijasuorggi dutkosa čađahan artesána čuovvu barggustis iežas suorggi kvalitehtaid. Son dovda iežas suorggi mearrádusaid, suorggi geavadagaid ja suvdilis ovdáneami, vai sáhtta válmmaštit buktagiid ja bálvalusaid áššehasaide.

4 Máhtu árvvoštallan

Ámmátlaš dutkosa oasis árvvoštallojuvvojit skálain 1–5 dutkosa oasis ámmátmáhttogáibádusaid ja árvvoštallan kritearaid mielde. Studeantta máhttu árvvoštallojuvvo dutkosa oasis mielde. Dutkosa oasis árvosátni mearrašuvvá dan mielde, man árvvoštallanskála dássái studeantta máhttu oppalažžan buoremusat sajáiduvvá.

Dutkosa oktasaš oasis árvvoštallojuvvojit skálas dohkkehuvvon/hilgojuvvon. Dutkosa oktasaš oasis oassesuorggit árvvoštallojuvvojit skálas 1–5 oassesuorggi máhttoulbmiliid ja árvvoštallankritearaid mielde. Dutkosa oktasaš oasis oassesuorggi árvosátni mearrašuvvá dan mielde, man árvvoštallanskála dássái studeantta máhttu oppalažžan buoremusat sajáiduvvá.

5 Čuovus 1. Árvovuodđu

A Ámmátlaš skuvlema buvttadan máhttu ođasmahtta ja ovddida oktagasaid, bargoeallima ja servodaga. Ámmátlaš skuvlen addá válmmašvuodaid oktagasaide ja servošiidda dahkat čovdosiid ehtalaš ja kritihkalaš suokkardallamiin, nuppi sajádahkii sajáiduvvamiin ja dihtui vuodđuduvvi vihkkedallamiin. Searvevuolta, aktiivvalaš doaibmivuolta ja searvvušlašvuolta bohtet čielgasit ovdan ámmátlaš skuvlema doaimmas.

Ámmátlaš skuvlen ovddida dásseárvvu ja ovtaveardásašvuoda sihke buresveadjima ja demokratiija. Olmmošvuogiatvuodaid gudnejahttin, utnolašvuolta, earálárganvuolta ja kultuvrralaš mánggalárganvuolta adnojuvvojit riggodahkan ja dat ollašuvvet skuvlemis. Rabasvuolta duddjo dorvvolašvuoda ja luohttámuša.

Ámmátlaš skuvlen vuodđuduvvá bargoeallima máhttodárbbuide ja fállá máhtu ovddideami vugiid, mat heivejit studeantta mihttomeriide ja eallindillái. Go doaibmabirrasat nuppástuvvet, de ámmáhat nuppástuvvet ja juohkehačča ovddasvástádus iežas máhtu ovddideamis bohtá čielgasabbot oidnosii. Ámmátlaš skuvlen vástida oktagasaid, bargoeallima ja servodaga máhttodárbbuid nuppástusaide geabbilit ja beaktilit.

Ámmátlaš skuvlemis áddejuvvo suvdilis eallinvuogi vealtameahtunvuolta ja huksejuvvo máhttovuodđu ekonomiijai, mii ovddida birrasa ja riikkavuložiid buresveadjima. Ámmátlaš skuvlen lasiha áddejumi luondduriggodagaid suvdilis geavaheamis, dálkkádatrivdama gozaheamis ja dasa vuogáiduvvamis sihke luonddu mánggahámatvuoda seailuheamis. Dorvvolaš bargan, fitnodatdoallilárgan doaladupmi ja ekonomiija hálldašeapmi leat oassi ámmátmáhtus. Riikkaidgaskasažžan šaddan ja globála ovddasvástádus nannot Árvovuodđu ollašuvvá ámmátlaš skuvlema doaibmakultuvrras, máhtu háhkamis ja čalmmustahttimis sihke oahppanbirrasiin.

6 Čuovus 2. Lobit ja gelbolašvuodat

Dutkosis lea eaktun, ahte studeanta čađaha riektenjuolggadusaide vuodđuduvvi ja bargoeallima gáibidan lobiid ja gelbolašvuodaid, mat leat vealtameahttumat čájehit ámmátmáhttogáibádusain ja máhttogáibádusain eaktuduvvon máhtu.